

Uwaga: Przekład roboczy. Dokument o charakterze pomocniczym.

Oryginał dokumentu opracowano w języku angielskim.

WZÓR DLA PROGRAMÓW INTERREG

Kod CCI	2021TC16FFTN003
Tytuł	Interreg Region Morza Bałtyckiego
Wersja	1.2
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	01.01.2021
Kwalifikowalny do	30.12.2029
Numer decyzji Komisji	C(2022)3769
Data decyzji Komisji	02.06.2022
Nr decyzji zmieniającej program	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej program	
Regiony NUTS objęte programem	
Komponent	Część B - Współpraca transnarodowa

Spis treści

1. Wspólna strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki	5
1.1. Obszar objęty programem	5
1.2. Wspólna strategia programu: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań z uwzględnieniem różnic i nierówności gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także wspólnych potrzeb inwestycyjnych i komplementarności oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub w części jest objęty co najmniej jedną strategią	6
1.3. Uzasadnienie wybranych celów polityki oraz celów specyficznych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, kwestii brakujących połączeń w infrastrukturze transgranicznej	35
2. Priorytety	54
1. Innowacyjne społeczeństwa	54
Cel programu 1.1 Odporne gospodarki i społeczności	54
Cel programu 1.2 Usługi publiczne odpowiadające na potrzeby mieszkańców	71
2. Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody	86
Cel programu 2.1 Zrównoważone wody	86
Cel programu 2.2 Niebieska gospodarka	88
3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu	103
Cel programu 3.1 Gospodarka o obiegu zamkniętym	103
Cel programu 3.2 Transformacja energetyczna	120
Cel programu 3.3 Inteligentna zielona mobilność	136

4. Zarządzanie współpracą.....	153
Cel programu 4.1 Platformy projektów	153
Cel programu 4.2 Zarządzanie makroregionalne	161
3. Plan finansowy	170
3.1 Środki finansowe w podziale na poszczególne lata.....	170
3.2 Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe	171
4. Działania podjęte w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programu w przygotowanie programu Interreg oraz rola tych partnerów programu we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji	173
5. Podejście do informowania o programie Interreg i jego widoczności (cele, grupy docelowe, kanały komunikacyjne, w tym wykorzystanie mediów społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i stosowne wskaźniki monitorowania i ewaluacji)	175
6. Wskazanie wsparcia dla projektów o małej skali, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów	178
7. Przepisy wykonawcze	180
7.1. Instytucje programu	180
7.2. Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu	183
7.3 Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, państwami trzecimi lub krajami partnerskimi oraz KTZ w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję ..	186
8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami	189

Komisja Europejska zaleciła zastosowanie w dokumencie Programu wybranych celów szczegółowych, odpowiadających kodom i nazwom stosowanym w SFC2021. Te kody i nazwy różnią się od tych określonych w Rozporządzeniach, celem wyjaśnienia- ich odpowiedniki zawiera tabela. W

niniejszym dokumencie programowym używane są kody i nazwy zgodne z SFC2021.

Szczegółowe oraz specyficzne cele polityki Interreg: ich oznaczenia i nazwy	
Zgodnie z: - ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Art. 3) - ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego	Zgodnie z SFC2021
Cel polityki 1 Cel szczegółowy iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	RSO1.4 Umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji
Cel polityki 1 Cel szczegółowy i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	RSO1.1 Wzmacnianie badań i innowacji
Cel polityki 2 Cel szczegółowy v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	RSO2.5 Zrównoważona woda

Cel polityki 2 Cel szczegółowy vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	RSO2.6 Gospodarka o obiegu zamkniętym
Cel polityki 2 Cel szczegółowy i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	RSO2.1 Efektywność energetyczna
Cel polityki 2 Cel szczegółowy viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	RSO2.8 Zrównoważona mobilność miejska
Cel specyficzny Interreg: Lepsze zarządzanie współpracą, działanie f) inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą	ISO6.6 Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą
Cel specyficzny Interreg: Lepsze zarządzanie współpracą, działanie d) wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron w celu realizacji strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego, a także innych strategii terytorialnych	ISO6.1 Zdolności instytucjonalne władz publicznych

1. Wspólna strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki

1.1. Obszar objęty programem

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. a), art. 17 ust. 9 lit. a)

Interreg Region Morza Bałtyckiego obejmuje dziewięć krajów: osiem Państw Członkowskich UE (Dania, Estonia, Finlandia, Niemcy, Łotwa, Litwa, Polska i Szwecja) oraz jeden kraj partnerski – Norwegię.

Program obejmuje obszar o powierzchni około 2,9 mln km², zamieszkały przez ponad 80 mln osób. Rozciąga się on od środkowej części Europy aż po jej najbardziej na północ wysunięte peryferia. Obszar objęty programem obejmuje takie europejskie obszary metropolitalne jak Berlin, Kopenhaga, Helsinki, Oslo, Sztokholm i Warszawa. Mimo to znaczna część obszaru objętego programem zaliczana jest do obszarów wiejskich. Struktury osadnicze na południu są gęstsze. Większość obszarów wiejskich znajduje się w bliskiej odległości od miasta. Na północy, a do pewnego stopnia także we wschodniej części obszaru, regiony wiejskie są często określane jako odległe. Regiony arktyczne w najbardziej na północ wysuniętej części obszaru objętego programem stanowią szczególne wyzwania i szanse w odniesieniu do oddalenia, warunków geograficznych i klimatycznych.

Region Morza Bałtyckiego charakteryzuje się różnicami regionalnymi. Jednocześnie kraje i regiony stoją przed wspólnymi wyzwaniami. W ciągu ostatnich dwóch dziesięcioleci wiele z nich udało się z powodzeniem rozwiązać dzięki współpracy transnarodowej. Od dawna istnieje wiele sieci współpracy na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, a także między przedsiębiorstwami, środowiskiem akademickim i społeczeństwem obywatelskim. Przyczyniają się one skutecznie do rozwoju terytorialnego w regionie. Od 2009 r. strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB) wyznacza ramy współpracy w tym obszarze. Obszary tematyczne i działania zostały określone w towarzyszącym jej planie działania.

1.2. Wspólna strategia programu: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań z uwzględnieniem różnic i nierówności gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także wspólnych potrzeb inwestycyjnych i komplementarności oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego,

w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub w części jest objęty co najmniej jedną strategią

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. b), art. 17 ust. 9 lit. b)

Wstęp

Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUEMB) i związany z nią plan działania stanowią główny punkt odniesienia dla programu, określając główne wspólne wyzwania i potrzeby w zakresie współpracy w regionie. Ponadto Program opiera się na dużej liczbie istniejących analiz, wizji i strategii wskazujących na potrzeby współpracy w regionie. Program jest zbudowany na ogromnym doświadczeniu zdobytym w poprzednich okresach programowania, jak również na know-how doświadczonych panbałtyckich interesariuszy i sieci. Proces programowania miał charakter partycypacyjny. W 2019 roku został przeprowadzony przegląd priorytetów strategicznych w BSR. Odpowiednie dokumenty panbałtyckie i krajowe zostały systematycznie sprawdzone i przeanalizowane. Główne ustalenia dotyczące potencjalnych priorytetów dla Programu 2021-2027 zostały przefiltrowane. Po dokonaniu przeglądu utworzono Wspólny Komitet Programujący (WKP). Przy wsparciu Instytucji Zarządzającej i Wspólnego Sekretariatu, WKP wybrał priorytety dla Programu.

i) Główne wspólne wyzwania regionu Morza Bałtyckiego z uwzględnieniem różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych oraz wspólnych potrzeb inwestycyjnych

Stan środowiska Morza Bałtyckiego i regionalne zasoby wodne

Z uwagi na Morze Bałtyckie w środku regionu i liczne zasoby wodne na lądzie, zrównoważona gospodarka wodna odgrywa kluczową rolę dla dobrobytu i zamożności regionu.

W ostatnich latach gospodarka wodna w regionie uległa poprawie.

Opracowano i wdrożono wiele rozwiązań w różnych sektorach. Jednak **stan środowiska Morza Bałtyckiego i wód śródlądowych jest nadal zagrożony**. Ogólny cel Bałtyckiego Planu Działań Komisji Helsińskiej (HELCOM), jakim jest osiągnięcie dobrego stanu środowiska Morza

Bałtyckiego do 2021 r., nie został osiągnięty. Według HELCOM, 97% regionu ocenia się jako zeutrofizowane z powodu przeszłych i obecnych nadmiernych ilości azotu i fosforu. Zmniejsza się poziom tlenu w głębokich wodach Morza. Środowisko morskie i śródlądowe zbiorniki wodne są pod dużą presją zanieczyszczeń. Ekosystem pozostaje pod wpływem substancji niebezpiecznych, zatopionej amunicji i śmieci. Zmiany klimatyczne nasilają objawy eutrofizacji, dlatego też konieczne jest dalsze ograniczanie ilości składników odżywczych. Obserwuje się również **dalsze narastające skutki zmian klimatu** dla wód i wybrzeży, na przykład coraz częstsze występowanie sztormów, powodzi, suszy i erozji wybrzeża. Ze względu na rosnącą presję i ograniczone zasoby wodne w regionie, istnieje również zapotrzebowanie na ponowne wykorzystanie, zatrzymywanie i recyrkulację wody.

Wyzwania te zostały uwzględnione w planie działania towarzyszącym SUERMB w ramach jego celu "poprawa jakości ekosystemu Bałtyku". Wzywa się w nim do dalszego zmniejszania ilości substancji odżywczych wprowadzanych przez rolnictwo, akwakulturę, leśnictwo i obszary miejskie, a także stosowania substancji niebezpiecznych w całym makroregionie. Wzywa się w nim również do zajęcia się kwestią składników odżywczych i substancji niebezpiecznych już znajdujących się w morzu i na dnie morza. Ponadto, Europejski Zielony Ład wskazuje na potrzebę skuteczniejszego ograniczania **negatywnego wpływu na ekosystemy i zwracania większej uwagi na rozwiązania oparte na naturze**, w tym zdrowe i odporne morza i wody śródlądowe.

Zrównoważona gospodarka wodna zawsze była jednym z głównych obszarów zainteresowania Interreg Region Morza Bałtyckiego. Program wspierał władze lokalne i regionalne w budowaniu kompetencji w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniu wody na obszarach miejskich i wiejskich, opracowywania środków rolno-środowiskowych dla gospodarstw rolnych, a także procedur administracyjnych w zakresie reagowania na wycieki ropy naftowej. Pilotażowe inwestycje pokazały, jak zastosowanie nowych technologii wspiera ochronę wód. Władze i przedsiębiorstwa współpracowały w celu zmniejszenia zrzutów substancji niebezpiecznych do morza,

zarządzania amunicją podwodną i usuwania śmieci morskich. Na obszarach miejskich małe przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe uczono, jak unikać substancji niebezpiecznych w codziennej konsumpcji. Jednak dystrybucja wiedzy w całym BSR jest nadal nierówna i wymaga poprawy, jak zauważono w jednym z raportów monitorujących Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020. Istnieje potrzeba dzielenia się osiągnięciami i lepszego marketingu działań i możliwości w kierunku jeszcze niezaangażowanych interesariuszy w tej dziedzinie.

W związku z tym istnieje potrzeba silniejszej koordynacji gospodarki wodnej w regionie. Strategie krajowe i regionalne zachęcają do **wspólnego podejścia do BSR**, ponieważ odpływ lub zanieczyszczenie w jednym obszarze BSR wpływa na inne obszary w całym kraju. Ponadto, bardziej efektywne wdrażanie działań w całym regionie jest wymagane w celu wykazania wpływu na ochronę morza, wybrzeża i wód śródlądowych.

Budowanie zdolności władz publicznych, przemysłu i mniejszych przedsiębiorstw, jak również społeczności lokalnych w BSR do zmniejszania emisji składników odżywczych i substancji niebezpiecznych pozostaje skutecznym środkiem zwalczania zanieczyszczeń i podejmowania nowych wyzwań pojawiających się w związku ze zmianami klimatycznymi. **BSR może bazować na osiągnięciach ostatnich lat, wzmocnić wdrażanie i skutecznie wspierać pozytywne zmiany poprzez testowanie nowych rozwiązań.** Ponadto **nowe podejścia i instrumenty** muszą być udostępniane na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym w całym BSR.

Zrównoważone wykorzystanie gospodarcze Morza Bałtyckiego, zasobów morskich i wodnych

Morze Bałtyckie i regionalne zasoby wodne zapewniają również szerokie możliwości dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego dla całego BSR. Niebieska gospodarka umożliwia innowacyjnym przedsiębiorstwom bardziej efektywne wykorzystywanie zasobów wodnych i morskich przy jednoczesnym wspieraniu zdrowego środowiska morskiego.

Niebieska gospodarka niesie wielki potencjał dla ważnych sektorów w BSR, takich jak **żegluga, biotechnologia, rybołówstwo, turystyka przybrzeżna i morska**. Tutaj BSR jest w uprzywilejowanej pozycji: **ustalone sektory niebieskiej gospodarki są już silne w BSR. Istnieją już wysoce konkurencyjne i innowacyjne sektory badawcze i biznesowe połączone z silnymi sieciami współpracy**. Są one uzupełniane przez inne sektory, które są niezwykle postępowe. Są to atuty dla dalszego wzmacniania niebieskiej gospodarki w BSR. Jednak nadal istnieją luki w wiedzy i instrumentach wsparcia, jak zachęcać przedsiębiorstwa, które wykorzystują zasoby morskie i słodkowodne w sposób zrównoważony, chronią ekosystemy i zwiększają odporność na zmiany klimatu. Jednocześnie niektóre przedsiębiorstwa są mniej zaawansowane w zakresie działań na rzecz środowiska, zanieczyszczają ekosystemy, pozostawiając znaczny ślad środowiskowy. Istnieje silne dążenie do zmiany tej sytuacji na poziomie całego BSR. Zgodnie ze strategiami krajów, zrównoważone wykorzystanie wody, zarządzanie ruchem morskim, jak również zapobieganie nielegalnym zrzutom ze statków będą w centrum uwagi w nadchodzących latach. Ponadto, ponieważ zasoby morskie i wodne są wykorzystywane przez wielu użytkowników z różnych sektorów, istnieje zagrożenie konfliktami. Istnieje zatem potrzeba wzmocnienia spójności podejść w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich oraz interakcji między lądem a morzem. Potrzeby te określono również w ramach działań HELCOM, w ramach których państwa zgodziły się promować zrównoważoną pod względem środowiskowym działalność morską, a także w Zielonym Ładzie, w którym podkreślono znaczenie budowania zrównoważonej niebieskiej gospodarki dla "złagodzenia wielorakiego zapotrzebowania na zasoby UE [...] i przeciwdziałania zmianie klimatu". Wezwanie do działania zostało dodatkowo wzmocnione w nowym komunikacie Komisji Europejskiej w sprawie nowego podejścia do zrównoważonej gospodarki niebieskiej w UE "Przekształcanie niebieskiej gospodarki UE w kierunku zrównoważonej przyszłości". Ponadto cele SUERMB "poprawa jakości ekosystemu Bałtyku" i „poprawa spójności regionu” obejmują **zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych i**

morskich, jak również czystą żeglugę i wspólne korzystanie z przestrzeni morskiej. Ciągła i zintensyfikowana **współpraca transnarodowa** to warunki wstępne do budowania niebieskiej gospodarki jako konstytucyjnego elementu przyszłości regionu.

Niebieska gospodarka była jednym z obszarów tematycznych Programu w latach 2014-2020. W ramach programu wspierano przedsiębiorstwa z sektora biotechnologii, akwakultury, rybołówstwa i turystyki w opracowywaniu nowych produktów z zasobów morskich w celu rozwoju łańcuchów wartości w regionie. Program pomagał również władzom regionalnym i krajowym w lepszym planowaniu przestrzennym obszarów morskich oraz w badaniu sposobów wspólnego wykorzystania przestrzeni morskiej i obszarów przybrzeżnych przez kilka sektorów. Ponadto w ramach projektów współpracowano z sektorem żeglugi i opracowano rozwiązania mające na celu uczynienie go bardziej zrównoważonym i ekologicznym. Jednak, jak wynika z jednego z raportów monitorujących Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020, ponieważ niebieska gospodarka stanowi nowy obszar polityki, zinstytucjonalizowana wiedza i kompetencje nadal wymagają wzmocnienia. Takie kompetencje narastają powoli i muszą być przyswajane przez nowych uczestników. Nawet w przypadku sektorów o ugruntowanej pozycji, takich jak żegluga, wiedza nie jest wystarczająco rozpowszechniana i przekazywana.

Ponieważ wszystkie kraje w BSR promują niebieską gospodarkę jako jeden z głównych czynników napędzających zrównoważony rozwój, **transnarodowa koordynacja i współpraca** mogą pomóc w efektywnym wspólnym wykorzystywaniu morza i wód śródlądowych oraz w otwieraniu nowych możliwości biznesowych. Promowanie **transnarodowego budowania potencjału dla władz, przemysłu i społeczności lokalnych** w BSR pomaga w tworzeniu odpowiednich rozwiązań, jak również w ciągłym transferze wiedzy. **Zrównoważona niebieska gospodarka potrzebuje zintensyfikowanych międzysektorowych i wielopodmiotowych podejść, aby uruchomić inwestycje w nowe produkty i usługi oparte na morzu.** Ponadto kraje nadbałtyckie muszą **lepiej dostosować planowanie przestrzenne obszarów morskich, zarządzanie ruchem**

morskim oraz wspólne korzystanie z przestrzeni morskiej i przybrzeżnej.

Opisane wyzwania i potrzeby związane z dwoma powyższymi tematami zostaną uwzględnione w programie w priorytecie 2 "Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody" w ramach celu polityki 2 oraz celu szczegółowego RSO2.5 Zrównoważona woda, który przekłada się na dwa cele programu 2.1) "Zrównoważone wody" i 2.2) "Niebieska gospodarka".

Przejęcie gospodarki regionu Morza Bałtyckiego z modelu liniowego na model o obiegu zamkniętym

Biorąc pod uwagę, że **region Morza Bałtyckiego ma jeden z największych na świecie śladów ekologicznych w przeliczeniu na jednego mieszkańca**, zarządzanie dostępnymi zasobami staje się kluczowym aspektem jego rozwoju. **Ciągły wzrost gospodarczy prowadzi do rosnącej presji.** Kraje BSR zużywają coraz więcej zasobów i generują coraz więcej odpadów. Według OECD oczekuje się, że zużycie materiałów takich jak biomasa, paliwa kopalne, metale i minerały podwoi się w ciągu następnych czterdziestu lat. Połowa całkowitej emisji gazów cieplarnianych pochodzi z wydobycia i przetwarzania zasobów. Dlatego też przejście od linearnych do wzorców konsumpcji o obiegu zamkniętym i produkcji niesie ze sobą ogromny potencjał obniżenia emisji. Rozwijanie gospodarki o obiegu zamkniętym może mieć cenny wpływ na łagodzenie zmian klimatycznych. Gospodarka o obiegu zamkniętym to systemowe i holistyczne podejście do wykorzystania, recyklingu i ponownego użycia zasobów. Choć często kojarzy się ją z sektorem odpadów, koncepcja gospodarki o obiegu zamkniętym wykracza daleko poza ten obszar. Obejmuje ona zintegrowane podejście do wody, energii, transportu, użytkowania gruntów itp.

Niektóre organizacje w regionie już wykorzystują potencjał gospodarki o obiegu zamkniętym, np. testując modele biznesowe i produkty zapewniające dłuższą żywotność zasobów. Jednak zasięg tych działań jest ograniczony do pojedynczych organizacji lub ich konsorcjów. W skali BSR **istnieje duża przestrzeń do zrobienia kroku naprzód, np. poprzez stworzenie wspólnych norm dla ocen cyklu życia produktów i usystematyzowanie**

podejść do eko-projektowania.

Ponadto **organizacjom BSR brakuje wiedzy i doświadczenia w budowaniu strategii przemysłowych umożliwiających obieg zamknięty w nowych obszarach i w różnych sektorach.** Opierając się na przykładzie Europejskiej Strategii dla Tworzyw Sztucznych, sektory BSR o wysokim wpływie na środowisko, takie jak IT, elektronika, tekstylia, meble, żywność itp. mogą skorzystać z podobnej holistycznej perspektywy. Wraz z odpowiedzialnymi władzami, biznes i pośrednicy muszą wzmocnić swoją zdolność do wspólnych rozwiązań. **Niewielki rozmiar rynków krajowych w BSR i efektywność kosztowa wymagają perspektywy makroregionalnej,** na przykład w rozwijaniu rynków bezpiecznych surowców wtórnych.

Rozwój biogospodarki o obiegu zamkniętym jest priorytetem w wielu strategiach inteligentnej specjalizacji regionów i krajów BSR. Projektowanie działań międzyregionalnych wymaga budowania na unikalnym wyposażeniu BSR w zasoby biologiczne (na przykład z lasów). Ten aspekt jest szczególnie podkreślany w obszarach tematycznych Innowacji i Biogospodarki w Planie Działań dla SUERMB.

Aby umożliwić zmianę z gospodarki liniowej na gospodarkę o obiegu zamkniętym władze różnych szczebli odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu odpowiednich ram. Na przykład, **istnieje potrzeba usunięcia barier administracyjnych lub prawnych i uzgodnienia, kiedy tylko jest to możliwe, wspólnych norm BSR.** Odpowiedzialne władze powinny nadal budować swój potencjał dla **sprawnego stosowania podejść do zrównoważonych zamówień publicznych. Obieg zamknięty musi być również włączony w procesy planowania miejskiego i regionalnego,** biorąc pod uwagę specyfikę terytorialną regionu. Na przykład istnieje wielka przestrzeń dla miast BSR do stosowania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w celu np. odzyskiwania śródmieść jako wysokiej jakości przestrzeni dla nowych doświadczeń związanych z pracą i życiem. Ponadto analiza przeprowadzona w ramach SUERMB pokazuje, że **tylko mniejszość regionów BSR położyła nacisk na cyfryzację** jako akcelerator nieliniowego rozwoju. Istnieje potrzeba wspólnego zbadania

potencjału modeli cyfrowych opartych na wspólnych standardach.

W następstwie rozwoju demograficznego w BSR **przejście do regionu o obiegu zamkniętym musi uwzględniać potrzeby wrażliwych grup**, na których dobrobyt mogą wpływać procesy transformacji. Ocena krajów BSR pokazuje również, że postęp w kierunku obiegu zamkniętego wymaga **wzmocnienia pozycji obywateli, aby mogli dokonywać świadomych wyborów**. To wymaga miękkich środków budowania potencjału.

Wyżej wymienione wyzwania i możliwości są zgodne ze zobowiązaniami UE podjętymi w Europejskim Zielonym Ładzie i Planie Działań na rzecz Gospodarki o obiegu zamkniętym.

Gospodarka o obiegu zamkniętym zyskała na znaczeniu dopiero w ostatnich latach. Mimo to, kilka projektów w ramach różnych celów Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020 już się nią zajmowało. Partnerstwa projektowe wspierały regionalnych interesariuszy w promowaniu obiegu zamkniętego. Pomogły one przełożyć krajowe i regionalne strategie inteligentnej specjalizacji na praktyczne podejścia dla regionów.

Dodatkowo, Program promował zamówienia publiczne jako środek do tworzenia popytu na produkty i usługi o charakterze obiegu zamkniętego oraz oferował wsparcie dla przedsiębiorstw w tworzeniu takich ofert.

Równolegle niektóre projekty rozwijały ideę obiegu zamkniętego w swoich sektorach, np. ponowne wykorzystanie określonych odpadów lub oferowanie rozwiązań wspierających obieg zamknięty w transporcie. Te pierwsze próby pokazały możliwości, jak również pewne ograniczenia idei obiegu zamkniętego, które powinny być dalej badane w ramach niniejszego Programu.

Opisane wyzwania i potrzeby zostaną uwzględnione w programie w priorytecie 3 "Społeczeństwa neutralne dla klimatu" w ramach celu polityki 2 oraz celu szczegółowego RSO2.6 Gospodarka o obiegu zamkniętym, przekładającym się na cel programu 3.1 "Gospodarka o obiegu zamkniętym".

Zużycie energii i emisje gazów cieplarnianych

Patrząc na poziom konsumpcji energii, wykorzystanie energii odnawialnej i

redukcję emisji gazów cieplarnianych otrzymujemy mieszany obraz w BSR. Od 1990 roku ogólna konsumpcja energii nieznacznie spadła. Przyczyniły się do tego zarówno gospodarstwa domowe, jak i sektor przemysłowy. Jednak rozwój ten różni się znacząco w różnych krajach. Ponad połowa **zasobów budowlanych** w BSR jest nadal **nieefektywna energetycznie**, gdzie systemy grzewcze zużywają nadmierną ilość energii. Duża część ciepła z procesów przemysłowych jest tracona jako niewykorzystane odpady. Te sektory nadal polegają w dużym stopniu na energii z paliw kopalnych, są nieefektywne energetycznie i przyczyniają się do nadmiernej emisji gazów cieplarnianych.

Udział energii kopalnej zmniejszył się i istnieje tendencja w kierunku rosnącego udziału energii odnawialnej. Podczas gdy niektóre kraje w BSR już odniosły sukces w **uczynieniu energii odnawialnej głównym filarem ich dostaw energii**, niektóre pozostają w tyle. Niemniej jednak cele UE w **zakresie redukcji emisji gazów** cieplarnianych i neutralnych dla klimatu systemów energetycznych **nie zostały jeszcze osiągnięte**. Istnieje potrzeba wspierania **spójnego podejścia do produkcji energii odnawialnej i jej magazynowania** w sposób neutralny dla klimatu w skali transgranicznej. Biorąc pod uwagę zachodzące zmiany klimatyczne, potrzeba redukcji emisji staje się jeszcze bardziej nagląca.

Ponadto istnieje potrzeba **holistycznego podejścia do transformacji energetycznej** w celu osiągnięcia **bardziej efektywnego wykorzystania energii**. Oznacza to nie tylko rozszerzenie zakresu energii odnawialnej w ramach dostaw energii, ale również zintegrowanie jej z budownictwem, przemysłem i ciepłownictwem, jak również spójną ocenę emisji gazów cieplarnianych w wymiarze transgranicznym.

Aby podkreślić te wzajemne powiązania, SUERMB zajmuje się również bardziej zrównoważoną produkcją i konsumpcją energii. Cel „poprawa spójności regionu” ma na celu osiągnięcie ogólnej redukcji emisji gazów cieplarnianych. Wzywa się do ułatwienia stosowania zasady "efektywność energetyczna przede wszystkim" w planowaniu polityki i decyzjach inwestycyjnych, jak również do zapewnienia realizacji krajowych celów w zakresie energii odnawialnej do 2030 r. Wezwania do działania obejmują

bardziej efektywną dystrybucję energii, zwiększone wykorzystanie i integrację czystych energii odnawialnych oraz zmniejszenie zapotrzebowania na energię. Wizja 2030 Nordyckiej Rady Ministrów podkreśla potrzebę zajęcia się zrównoważoną produkcją energii i neutralnością klimatyczną również poprzez współpracę.

Podobnie, Europejski Zielony Ład podkreśla cel bardziej zdekarbonizowanych systemów energetycznych w UE. Wzywa do przejścia na produkcję czystej energii, zwiększenia efektywności energetycznej oraz wdrożenia inteligentnych i innowacyjnych technologii i infrastruktur (np. inteligentne sieci, integracja sektorowa).

Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020 w sposób szczególny odnosił się do efektywności energetycznej i produkcji energii odnawialnej. Projekty wspierały władze publiczne, przedsiębiorstwa i społeczności w testowaniu i stosowaniu rozwiązań w zakresie produkcji energii odnawialnej oraz rozpowszechnianiu tych koncepcji na poziomie lokalnym i regionalnym. W projektach wykorzystywano różne zasoby biologiczne dostępne w regionie: biomasę, energię wiatrową i ciepłą. Ponadto w ramach programu wspierano projekty dotyczące efektywności energetycznej w miastach. Jednak transfer wiedzy w całym BSR jest niewystarczający, jak zauważono w jednym z raportów monitorujących Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020. Ponadto, brakuje zrozumienia najbardziej aktualnych rozwiązań i sposobów ich wdrażania.

Dlatego też potrzebne są dalsze i wzmocnione działania ponadnarodowe. Tylko poprzez **połączenie wiedzy i kompetencji** ze wszystkich części BSR można osiągnąć pilnie potrzebne redukcje emisji gazów cieplarnianych. Wymagane są nowe rozwiązania w zakresie **produkcji, przechowywania i wykorzystania energii odnawialnej dla wszystkich sektorów**. Więcej inicjatyw w zakresie **efektywności energetycznej i oszczędzania energii** musi znaleźć drogę do wdrożenia. Tylko poprzez **wdrożenie i zintegrowanie obu tych elementów** można stworzyć prawdziwie **niskoemisyjne systemy energetyczne** i zapewnić **transformację energetyczną**. Niezbędne jest **zwiększenie potencjału władz publicznych**. Są one kluczowymi czynnikami umożliwiającymi

dekarbonizację systemów energetycznych poprzez zorientowaną na przyszłość politykę i regulacje, rozwój, wymianę i wprowadzanie dobrych praktyk w tej dziedzinie, jak również **mobilizowanie obywateli i przemysłu**.

Opisane wyzwania i potrzeby zostaną uwzględnione w programie w priorytecie 3 "Społeczeństwa neutralne dla klimatu" w ramach celu polityki 2 oraz celu szczegółowego RSO2.1 Efektywność energetyczna, który przekłada się na cel programu 3.2 "Transformacja energetyczna".

Bardziej ekologiczna i inteligentna mobilność

W przechodzeniu do bardziej ekologicznego regionu Morza Bałtyckiego mobilność w miastach, miasteczkach i regionach z nimi połączonych odgrywa kluczową rolę. Dane statystyczne dla krajów BSR wskazują na rosnące zapotrzebowanie na mobilność w ostatnich latach. Mobilność towarów i pasażerów stale wzrasta, podczas gdy istnieje powszechnie uznawana **potrzeba zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń powodowanych przez ruch** w miastach i na ich zapleczu. **Potrzeba przejścia na paliwa ekologiczne i alternatywne**, jak również dalszego **rozwój mobilności multimodalnej**, została również wskazana w Europejskim Zielonym Ładzie oraz w "Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności".

Obszary miejskie o różnej wielkości i ich zaplecze stanowią podstawę przejścia na bardziej ekologiczną i inteligentną mobilność. Koncepcja miejskich obszarów funkcjonalnych jest podejściem terytorialnym w rozwijaniu i harmonizowaniu rozwiązań w zakresie zielonej mobilności. Ze względu na charakterystykę dużych części BSR należy uwzględnić również **małe miasta i obszary wiejskie jako ich zaplecze**. Ponadto, przy opracowywaniu zielonych i inteligentnych rozwiązań w zakresie mobilności należy zwrócić uwagę na powiązania pomiędzy obszarami miejskimi. Eksperti dokonujący przeglądu procesów budowania zdolności w ramach Interreg BSR 2014-2020 zauważyli, że istnieją prekursorzy w zakresie zielonej mobilności w Regionie Morza Bałtyckiego i we współpracy transnarodowej. Prekursorzy mogą wspierać tych, którzy pozostają w tyle,

szczególnie w małych miastach. Przykładowo, wartość dodana dla całego regionu może zostać osiągnięta, jeśli istniejąca wiedza na temat opracowywania planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) i wdrażania działań zgodnych z nimi będzie dzielona.

SUERMB podkreśla również potrzebę zwiększenia wydajności i zminimalizowania wpływu systemów mobilności na środowisko. Aby uczynić systemy transportu i mobilności bardziej ekologicznymi, nie wystarczy polegać na działaniach krajowych i regionalnych. Podejścia, cele i zadania w zakresie zrównoważonej mobilności różnią się w krajach bałtyckich. W celu dokonania rzeczywistej zmiany w kierunku bardziej ekologicznej i inteligentnej mobilności w regionie **istnieje potrzeba zharmonizowania podejść i stworzenia wspólnych standardów** dla zielonej mobilności.

Pomimo wysiłków podejmowanych w ostatnich latach, **dominuje myślenie silosowe**. Wymagane są dodatkowe wysiłki, aby przełamać ustalone rutyny i w ten sposób być bardziej wrażliwym na interdyscyplinarne sposoby myślenia w BSR. Jest to ważne dla rozwoju zaawansowanej infrastruktury jako warunku wstępnego do przyciągnięcia większej liczby potencjalnych użytkowników do ekologicznego transportu i oferty mobilności. Główni użytkownicy usług, obywatele i przedsiębiorstwa muszą być zaangażowani. Współpraca transnarodowa jest potrzebna do uczenia się w całym regionie i określania najlepszych rozwiązań kwalifikujących się jako normy. Ponadto, współpraca transnarodowa jest potrzebna **w rozwoju i bardziej intensywnym stosowaniu narzędzi cyfrowych** wspierających lepsze wykorzystanie informacji, a tym samym zieloną transformację w mobilności i transporcie.

W programie Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020 zwrócono szczególną uwagę na wspieranie ekologizacji systemów mobilności. Jeden z celów szczegółowych koncentrował się na obszarach miejskich. Tutaj projekty pomogły miastom dostosować ich infrastrukturę do rozwiązań bardziej przyjaznych środowisku. Celem było stworzenie multimodalnych systemów transportowych i zmiana przyzwyczajeń transportowych mieszkańców. Projekty promowały również rozwiązania z zakresu e-mobilności oraz ułatwiały dostarczanie czystych paliw.

Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 ma dobre podstawy, aby wykorzystać istniejące wyniki i połączyć je z cyfryzacją. W porównaniu z poprzednim okresem, program skupi się wyłącznie na wspieraniu zielonego i inteligentnego transportu oraz rozwiązań w zakresie mobilności w miastach, miejscowościach i ich zapleczu, w tym na połączeniach między nimi. Patrząc w wymiarze makroregionalnym, program może stać się siłą napędową ekologicznych i inteligentnych rozwiązań w zakresie mobilności w miastach, miasteczkach i na połączonych z nimi obszarach wiejskich. Organy publiczne będą ważnym motorem zmian. Należy im umożliwić zrozumienie i wspieranie ekologicznych rozwiązań i narzędzi cyfrowych. Ponadto sektory publiczny, prywatny i badawczy muszą współpracować w celu stworzenia i rozwoju ekologicznej mobilności.

Opisane wyzwania i potrzeby będą uwzględnione w Programie w Priorytecie 3 "Społeczeństwa neutralne dla klimatu" w ramach Celu Polityki 2 i celu szczegółowego RSO2.8 Zrównoważona mobilność miejska, co przekłada się na Cel Programu 3.3) "Inteligentna zielona mobilność".

Odporność gospodarek i społeczności BSR

Od początku 2020 roku pandemia Covid wpłynęła na proces programowania. Program nie został zaprojektowany jako instrument do bezpośredniego zajęcia się jej skutkami. Niemniej jednak kraje objęte Programem podkreślały potrzebę dostosowania się do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie. Uważały one pandemię za przykład głównych zakłóceń zewnętrznych i podjęły strategiczną decyzję o **zwiększeniu gotowości BSR w skali makroregionalnej**.

Globalizacja przyniosła wiele pozytywnych efektów dla gospodarek i społeczeństw BSR. Równocześnie implikowała ona większą **zależność od rozwoju globalnego**. Ta zależność w ostatnich latach przekształciła się w niektórych obszarach w zagrożenie. W celu zabezpieczenia przewagi konkurencyjnej regionu istnieje potrzeba kontynuowania pracy nad ekosystemem innowacji BSR z tej perspektywy. Wymaga to **ponownego przemyslenia, jak umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, transformacji przemysłowej i inteligentnej specjalizacji są budowane**

w regionie i jak mogą być wykorzystane jako środki zwiększające odporność. W tym kontekście umiejętności są rozumiane szeroko jako wszystkie zdolności niezbędne do przekształcenia gospodarek i społeczności BSR w kierunku wyższych poziomów odporności.

Odporność opisuje zdolność do reagowania na zakłócenia zewnętrzne, takie jak poważne recesje i kryzysy finansowe, spowolnienia w poszczególnych branżach lub poważne kryzysy zdrowotne. Odporność odnosi się również do społeczeństwa charakteryzującego się silną spójnością społeczną i wspólnym systemem wartości. Nieoczekiwane wstrząsy mogą mieć ogromne i trwałe skutki. Ważne jest, aby gospodarki i społeczeństwa regionu były w stanie uniknąć niepożądanych skutków zewnętrznych, wytrzymać je lub szybko się po nich podnieść. Wiąże się to również z umiejętnością wykrywania i monitorowania potencjalnych słabości. Budowanie umiejętności w zakresie odporności **oznacza również znalezienie właściwej równowagi pomiędzy globalnymi łańcuchami wartości i dostaw, a lokalnymi i regionalnymi wzorcami produkcji i usług.**

Jednym z kluczowych aspektów w innowacyjnym budowaniu **odporności jest wzmocnienie zdolności** do inteligentnej specjalizacji ze skupieniem się na tematach, w których BSR jest już silny i wysoce konkurencyjny. Eksperci dokonujący przeglądu procesów budowania zdolności w ramach Interreg BSR 2014-2020 podkreślili, że strategie zrobiły ważny krok naprzód od 2015 roku i w latach następnych. Ale ostatnio niewiele zostało zrobione w zakresie rzeczywistego wdrażania strategii lub zwiększania zasobów lub zdolności zgodnie z proponowanymi procesami przedsiębiorczego odkrywania. Kolejnym wyzwaniem jest nierównomierne rozmieszczenie zasobów na całym terytorium. **Procesy inteligentnej specjalizacji są silnie skoncentrowane w stolicy i większych miastach, nie wywierając prawie żadnego wpływu na terytoria peryferyjne.**

Ponadto **cyfryzacja** musi zostać przyspieszona, aby połączyć podmioty w całym BSR oraz aby dać szybkie i elastyczne odpowiedzi na nieoczekiwane wydarzenia. Aby dalej poprawiać ekosystem innowacji w BSR istnieje potrzeba wyjścia poza czynniki ekonomiczne. Wymaga to **zwiększenia**

zaangażowania partnerów społecznych i wzmocnienia tożsamości regionalnej opartej na różnorodności kulturowej i dziedzictwie oraz wspólnych wartościach europejskich.

Potrzeby te są dobrze wspierane przez Cel SUEMB „wzrost dobrobytu” i obszar tematyczny "Innowacje" wskazujący na znaczenie **dalszej poprawy globalnej konkurencyjności BSR**. Może to zostać osiągnięte poprzez wspieranie **wzmocnionego makroregionalnego ekosystemu współpracy w zakresie innowacji, badań, MŚP i cyfryzacji**. Podkreśla się, że globalna konkurencyjność regionu zależy również w dużym stopniu od zdolności adaptacji do zmieniających się warunków.

Wymienione potrzeby odpowiadają także europejskiemu programowi na rzecz umiejętności, służącemu zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności.

Położenie nacisku na wyżej wymienione potrzeby pozwala na stworzenie ram innowacji opartych na umiejętnościach, które są kluczowe dla realizacji tematów związanych z zieloną transformacją w ramach Celu 2.

Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020 nie odniósł się bezpośrednio do koncepcji budowania odporności gospodarek i społeczeństw przy rozpatrywaniu potencjału innowacyjnego regionu. Jednakże niektóre projekty zawierały elementy budowania odporności. Dotyczy to w szczególności podtrzymywania przedsiębiorstw w trudnej sytuacji i poszukiwania następców. Ponadto w ramach programu zbadano, w jaki sposób modelować podejścia inteligentnej specjalizacji w celu osiągnięcia wzrostu makroregionalnego i utrzymania gospodarki w perspektywie długoterminowej. Równolegle, niektóre projekty zidentyfikowały możliwości lokalnego zaopatrywania się w towary jako sposób na wzmocnienie gospodarek i społeczeństw. Próby te pokazały, że budowanie odporności w kontekście transnarodowym jest wykonalne. Obecny program ma na celu przyjęcie **bardziej systematycznego podejścia**. Budowanie odporności społecznej i ekonomicznej będzie głównym elementem interwencji w ramach projektów.

Opisane wyzwania i potrzeby zostaną uwzględnione w programie w priorytecie 1 "Innowacyjne społeczeństwa" w ramach celu polityki 1 oraz

celu szczegółowego RSO1.4 Umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, który przekłada się na cel programu 1.1 "Odporne gospodarki i społeczności.

Potencjał innowacyjny sektora publicznego

BSR charakteryzuje się **dobrze ugruntowanymi strukturami i silną rolą władz publicznych.**

Jednak władze publiczne stoją w obliczu ograniczeń budżetowych we wszystkich krajach BSR. Istnieje duża **presja na władze, aby utrzymać lub poprawić poziom usług, które oferują** społeczeństwu pomimo cięć budżetowych. Tak więc istnieje duża potrzeba inwestowania w reorientację usług publicznych w BSR. Usługi publiczne są rozumiane jako usługi, które mają służyć wszystkim członkom społeczności, na przykład opieka zdrowotna, planowanie przestrzenne lub usługi społeczne. Według Obserwatorium Sektora Publicznego OECD **wiedza na temat tego, jakich narzędzi mogą używać władze publiczne do pokonywania barier dla innowacji** i wzmacniania zdolności organizacji do innowacji, **jest nadal ograniczona.** Organizacjom sektora publicznego w BSR często brakuje zdolności do interpretowania popytu ze strony użytkowników i oceny sukcesu nowych rozwiązań. Ich kultury organizacyjne utrudniają innowacje poprzez wskazywanie na wysokie koszty potencjalnych niepowodzeń w porównaniu z zyskami.

W kontekście świadczenia usług publicznych wiele regionów i krajów w BSR podkreśla znaczenie skutecznego zarządzania transformacją cyfrową.

Modernizacja usług publicznych jest wyścigiem z szybkim rozwojem nowych technologii, np. blockchain, analityki big data lub sztucznej inteligencji, które mogą zwiększyć wydajność i dostosować usługi publiczne specjalnie do potrzeb wszystkich mieszkańców. Zgodnie z badaniem Wspólnego Centrum Badawczego KE na temat potencjału cyfrowych usług publicznych, zazwyczaj władze i agencje wprowadzają innowacje do swoich procesów w ramach pilotażowych projektów na małą skalę. Jednak właściciele projektów pilotażowych mają ograniczone możliwości dzielenia się wynikami i zdobytymi doświadczeniami w sposób ustrukturyzowany. Z

perspektywy regionalnych i krajowych decydentów, może to być skutecznie osiągnięte tylko poprzez transnarodowy transfer wiedzy i współpracę pomiędzy władzami publicznymi w różnych częściach BSR.

Innym aspektem jest **ograniczone doświadczenie władz BSR w angażowaniu mieszkańców w przekształcanie usług publicznych**. Ta kwestia zyskała ostatnio na znaczeniu. Okazało się, że jest to klucz do dostosowania usług do specyficznych potrzeb wszystkich mieszkańców w regionach o różnym rozwoju terytorialnym i demograficznym. Ma to szczególne znaczenie biorąc pod uwagę, że **podział na obszary miejskie i wiejskie** stanowi jedno z głównych wyzwań dla spójności BSR. Kolejne specyficzne wyzwania są związane z tworzeniem transnarodowych usług publicznych. Wiele z dzisiejszych wyzwań społecznych w BSR **wymaga interakcji władz publicznych i wyspecjalizowanych agencji ponad granicami państwowymi**. Jednak władzom publicznym brakuje modeli, jak zorganizować taką współpracę w efektywny sposób. Inna przeszkoda związana jest z brakiem technicznej, prawnej i organizacyjnej interoperacyjności dla poszczególnych usług w różnych krajach BSR.

Reorientacja świadczenia usług publicznych jest ściśle związana z Europejskim Zielonym Ładem. Podkreślił on potrzebę rozwijania nowych i innowacyjnych rozwiązań i usług jako kluczowego czynnika sukcesu. To wyraźnie wiąże się z sektorem publicznym. Na przykład, sektor publiczny może być prekursorem stosowania rozwiązań ekologicznych.

Te wyżej wymienione potrzeby są również zgodne z obszarem tematycznym "Innowacje" SUERMB, który wskazuje na zwiększone zastosowanie technologii cyfrowych i bardziej innowacyjnych procesów w **świadczeniu usług publicznych w celu sprostania wyzwaniom społecznym**.

Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020 nie odnosił się bezpośrednio do świadczenia usług publicznych. Mimo to kilka projektów w ramach różnych celów podjęło ten temat. Program szczególnie wspierał wprowadzanie innowacyjnych ofert usług dla zdrowia i dobrego samopoczucia. Stworzył on usługi transportowe zaprojektowane specjalnie

dla potrzeb obszarów wiejskich dotkniętych zmianami demograficznymi. Inne projekty skierowane były do konkretnych grup w trudnej sytuacji, aby zapewnić lepsze usługi społeczne. Jednym z przykładów było dostosowanie przestrzeni publicznej dla tych grup. Podsumowując, Program 2014-2020 utorował drogę dla "bardziej ekologicznych" rozwiązań, stworzył możliwości dla biznesu i tam, gdzie było to właściwe, obejmował różne sektory. Te wyzwania i potrzeby zostaną uwzględnione w Programie w Priorytecie 1 "Innowacyjne społeczeństwa" w ramach Celu Polityki 1 oraz celu szczegółowego RSO1.1 Wzmacnianie badań i innowacji, który przekłada się na cel Programu 1.2) "Usługi publiczne odpowiadające na potrzeby mieszkańców".

Współpraca i synergia między projektami finansowanymi przez UE w regionie

W UE i poza nią, BSR jest postrzegany jako lider współpracy transgranicznej. Interreg Region Morza Bałtyckiego, obejmujący cały region, szczyci się wieloma osiągnięciami w kilku obszarach tematycznych. W regionie istnieją również inne źródła finansowania UE: Transgraniczne i międzyregionalne fundusze Interreg na rozwój regionalny, Program Horyzont Europa na badania i innowacje, a także LIFE na działania na rzecz środowiska i klimatu. Istnieją programy i inicjatywy wspierające sektory transportu i gospodarki morskiej. Specjalne fundusze wspierają współpracę między państwami członkowskimi UE a krajami sąsiadującymi w regionie. Projekty finansowane przez UE i Norwację obejmują cały obszar, a nie tylko jego część należącą do UE. Przynoszą one użyteczne rezultaty dla zainteresowanych stron, takich jak władze publiczne na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, wyspecjalizowane agencje, organizacje panbałtyckie, organizacje pozarządowe, przemysł i obywatele. Nie jest jednak łatwo zorientować się w tych wielorakich, już osiągniętych rezultatach, czy to finansowanych przez Interreg Region Morza Bałtyckiego, czy przez inne programy. Dlatego też władze publiczne i inne grupy docelowe Programu potrzebują pomocy przy poszukiwaniu rezultatów w jednym konkretnym obszarze tematycznym. Temat ten mógł być poruszany

w ramach różnych programów finansowania UE. Istnieje duży potencjał do zidentyfikowania komplementarności i stworzenia synergii wyników. W okresie 2014-2020 Interreg Region Morza Bałtyckiego wprowadził nowy instrument zwany "platformami projektowymi". Koncepcja ta obejmowała łączenie projektów z Programu z projektami z innych programów w jednym obszarze tematycznym oraz wiązanie wypracowanych przez nie rezultatów. Platformy projektowe ułatwiały dostęp do nowej wiedzy tworzonej w wielu projektach z różnych źródeł finansowania UE w usprawniony sposób. Pomagały one użytkownikom końcowym w bardziej ukierunkowanym nawigowaniu, gdy szukali wyników w konkretnym obszarze tematycznym. Platformy stworzyły również synergii pomiędzy funduszami UE. Dzięki nim wyniki projektów miały szersze oddziaływanie. Zarówno decydenci polityczni, jak i praktycy współpracowali w ramach kilku tematycznych platform projektowych. W sumie powstało dziewięć platform projektowych. Obejmowały one tematy inteligentnej specjalizacji, zarządzania odpadami i wodami burzowymi, zarządzania składnikami odżywczymi i wodą w rolnictwie, efektywności energetycznej, niebieskiego wzrostu i planowania przestrzennego obszarów morskich, interoperacyjności środków transportu, bezpieczeństwa morskiego i czystej żeglugi. Oprócz projektów Interreg BSR, platformy obejmowały partnerów z Interreg Centralny Bałtyk, Południowy Bałtyk, Interreg Europa, BONUS i Horyzont 2020. Platformy z powodzeniem współpracowały z koordynatorami obszarów tematycznych SUERMB, jak również z organizacjami panbałtyckimi, takimi jak HELCOM, Konferencja Regionów Peryferyjnych i Morskich Komisji Morza Bałtyckiego, Związek Miast Bałtyckich i Rada Państw Morza Bałtyckiego.

Istnieje potrzeba dalszego **wspierania władz publicznych i innych organizacji w uzyskiwaniu łatwiejszego dostępu do wielu rezultatów różnych programów finansowania UE**. Obejmując cały region, Interreg Region Morza Bałtyckiego ma dobrą zdolność do łączenia różnych projektów i partnerstw **zgodnie z priorytetami tematycznymi programu**. Szczególną uwagę należy zwrócić na angażowanie większej liczby projektów z innych programów. Doprowadzi to do jeszcze **silniejszej synergii pomiędzy różnymi źródłami finansowania UE** w regionie. Oczekuje się,

że platformy będą lepiej odpowiadać na **potrzeby władz publicznych i innych grup docelowych** programu. Zasadnicze znaczenie będzie miało stworzenie kanałów komunikacji i narzędzi edukacyjnych w celu dotarcia do tych organizacji. Organizacje powinny być w stanie włączyć wyniki wielu projektów do swojej codziennej pracy. W sposób skoordynowany zostaną podjęte działania w stosunku do decydentów politycznych.

Opisane wyzwania i potrzeby zostaną uwzględnione w programie w ramach priorytetu 4 "Zarządzanie współpracą" w ramach celu szczegółowego Interreg ISO6.6 Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą, co przekłada się na cel programu 4.1 "Platformy projektów".

Zarządzanie makroregionalne

Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB) stanowi wyjątkową platformę współpracy i koordynacji w zakresie priorytetów ważnych dla krajów w tym regionie. SUERMB koncentruje się na wyzwaniach i możliwościach, którym można skuteczniej sprostać, działając w sposób skoordynowany między państwami w regionie. Aby to osiągnąć, należy zaangażować wiele różnych organizacji w planowanie i realizację działań w całym regionie. Powinna ona również ułatwiać pracę nad wspólnymi priorytetami z krajami nienależącymi do UE w regionie. Realizacja planu działania SUERMB wymaga sprawnej koordynacji między instytucjami odpowiedzialnymi za te działania oraz aktywnego zaangażowania innych zainteresowanych stron. Wyzwaniem dla SUERMB pozostaje zmobilizowanie różnych źródeł finansowania w celu realizacji strategii.

Do realizacji strategii potrzebna jest sprawnie funkcjonująca struktura zarządzania. Centralnymi elementami struktury zarządzania SUERMB są narodowi koordynatorzy (NK) i koordynatorzy obszarów tematycznych SUERMB (PAC), wspierani przez swoje grupy sterujące. Grupa NK jest głównym organem decyzyjnym, którego zadaniem jest zapewnienie przywództwa, wytycznych strategicznych i koordynacji, jak również zapewnienie budowania potencjału, komunikacji, monitorowania i oceny SUERMB. PAC zarządzają, koordynują i rozwijają swoje obszary tematyczne, monitorują i raportują grupom sterującym o postępach PA oraz zapewniają

komunikację. Coroczne fora strategii służyły jako miejsce spotkań dla dużej liczby uczestników. Rządy, organizacje międzynarodowe, organizacje pozarządowe, uniwersytety, administracja lokalna i regionalna, biznes i media spotykały się, aby debatować nad wybranymi tematami Strategii. W ciągu ostatnich lat odnotowano postępy w zakresie zarządzania i zdolności administracyjnych SUERMB. Okazało się jednak, że zarządzanie wymaga dalszej poprawy w celu zwiększenia jego skuteczności. W przeglądzie planu działania w 2020 r. uwzględniono wyzwania związane z zarządzaniem. Oprócz usprawnienia istniejących struktur zaproponowano utworzenie punktu obsługi Strategii dla Morza Bałtyckiego. Powinien on skonsolidować ważne funkcje w zakresie komunikacji i budowania potencjału, jak również zapewnić wsparcie administracyjne i techniczne w zakresie zarządzania, rozwoju i wdrażania SUERMB.

Środki finansowe na wdrażanie i zarządzanie SUERMB mają pochodzić z istniejących źródeł finansowych, w szczególności z programów finansowanych z UE. Oczekuje się, że organizacje przejmujące rolę PAC przeznaczą na to zadanie własne środki, uzupełnione wsparciem finansowym z Interreg Region Morza Bałtyckiego. Dodatkowe fundusze z Programu w okresie 2014-2020 pomogły PAC z powodzeniem inicjować i prowadzić dyskusje polityczne, realizować istotne działania sieciowe, na przykład organizować komitety sterujące, jak również spotkania z grupami społeczeństwa obywatelskiego, konferencje, szkolenia i badania. Program wspierał coroczne fora strategii przy 85% współfinansowaniu. Ponadto, Program przyznał fundusze na działania komunikacyjne i budowanie potencjału SUERMB. W wielu działaniach interesariusze SUERMB nawiązali współpracę z krajami nienależącymi do UE, aby pracować nad wspólnymi priorytetami.

W okresie 2021-2027 Interreg Region Morza Bałtyckiego nadal wspiera realizację Strategii, w tym zarządzanie nią zgodnie ze zmienionym planem działania. Budżet programu będzie jednak ograniczony. Nie może on pokryć wszystkich potrzeb SUERMB. Dlatego ważne jest, aby wybrać konkretne elementy zarządzania SUERMB, które powinny być wspierane przez fundusze Programu. W ścisłej współpracy z Narodowymi Koordynatorami kraje objęte

programem uzgodniły, że finansowanie w ramach programu zostanie skoncentrowane na następujących elementach zarządzania: podstawowe funkcje **Punktu Strategii dla Morza Bałtyckiego**, wsparcie **organizacji Forów Strategii** oraz **finansowanie PAC w zakresie ich zadań koordynacyjnych**. Ponadto **PAC** potrzebują dalszego **wsparcia, aby lepiej angażować zainteresowane strony** i identyfikować źródła finansowania dla transnarodowych procesów rozwoju i projektów w swojej dziedzinie. W przyszłości, we wszystkich działaniach związanych z zarządzaniem należy zachęcać do współpracy z **krajami nienależącymi do UE**. Jednocześnie prace nad wspólnymi priorytetami muszą być silnie umacniane. Opisane wyzwania i potrzeby zostaną uwzględnione w programie w ramach priorytetu 4 "Zarządzanie współpracą" w ramach celu szczegółowego Interreg ISO6.1 Zdolności instytucjonalne władz publicznych, co przekłada się na cel programu 4.2 "Zarządzanie makroregionalne".

Ogólny cel programu i deklaracje wartości

Kraje uczestniczące w Interreg Region Morza Bałtyckiego widzą główną wartość dodaną Programu we współpracy transnarodowej i budowaniu potencjału związanego z różnorodnymi wyzwaniami i możliwościami, które są wspólne dla krajów regionu. Program oferuje narzędzia do współpracy w zakresie opracowywania i testowania rozwiązań dla tych wyzwań. W ten sposób Program wspiera w szczególności realizację Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego. Z tego powodu zakres tematyczny Programu jest dość szeroki.

Wniosek z procesu programowania był taki, aby skupić Interreg Region Morza Bałtyckiego na Celu Polityki 2 "bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej". Budżet programu odzwierciedla to ukierunkowanie. Ponadto analizy wykazały, że program powinien wspierać współpracę transnarodową

w zakresie wyzwań i możliwości związanych z celem polityki nr 1 "bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej". Pandemia Covid-19 jeszcze bardziej uwidoczniła te potrzeby. Ponadto, w celu wspierania lepszej współpracy i zarządzania makroregionalnego, program przyczynia się do realizacji celu szczegółowego 1 Interreg "lepsze zarządzanie współpracą".

Ogólny cel programu wyznacza ramy dla Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027: **„Wdrażanie – przez współpracę transnarodową - korzystnych dla mieszkańców całego regionu Morza Bałtyckiego rozwiązań w zakresie innowacji, inteligentnego gospodarowania wodą i neutralności klimatycznej.”**

Poniższe trzy elementy opisują deklarację wartości Programu, które kierują wszystkimi działaniami, które mają być finansowane:

Wspieranie transformacji: Program stwarza odpowiednie warunki ramowe w regionie Morza Bałtyckiego sprzyjające wspieraniu transformacji w kierunku bardziej ekologicznych i odporniejszych społeczności i gospodarek przez współpracę transnarodową. Cyfryzacja jest głównym czynnikiem umożliwiającym ten proces.

Zorientowanie na klienta: Program odpowiada na potrzeby regionu i wspiera władze publiczne w zaspokajaniu potrzeb ich grup docelowych (np. firm i społeczności).

Transfer wiedzy i budowanie potencjału: Transfer wiedzy jest ważnym składnikiem działań transnarodowych w ramach wszystkich celów polityki. Przyszłe projekty wspierają budowanie potencjału w celu zwiększenia świadomości społecznej i umożliwienia zmiany zachowań.

Zasady horyzontalne: Karta Praw Podstawowych UE, równość płci, niedyskryminacja, dostępność oraz zrównoważony rozwój są uznawane za podstawowe wartości dla wszystkich zainteresowanych programem, w tym dla beneficjentów projektów. Aby uzyskać dofinansowanie, beneficjenci projektów będą musieli zaznaczyć w formularzu wniosku czy są neutralni wobec zasad, czy też mają pozytywny wpływ na te zasady. Przykładem

pozytywnego wkładu może być zarządzanie projektami i działania zgodne z Europejskim Filarem Praw Socjalnych. Deklaracja beneficjenta wobec zasad zostanie zweryfikowana podczas kontroli realizacji projektu. Oczekuje się, że projekty w pozytywny sposób przyczynią się do realizacji zasad horyzontalnych.

Tematyka programu jest zdecydowanie zgodna z zasadą zrównoważonego rozwoju, Celami Zrównoważonego Rozwoju ONZ (UN SDG) oraz celami Agendy 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju. W centrum uwagi znajduje się Cel 8 (Promowanie trwałego, sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego wzrostu gospodarczego), Cel 13 (Pilne podjęcie działań na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i jej skutków), jak również Cel 14 (Zachowanie i zrównoważone wykorzystywanie oceanów, mórz i zasobów morskich z myślą o zrównoważonym rozwoju). Program oczekuje, że projekty będą rozwijać rozwiązania w celu rozwoju:

- bardziej odpornych gospodarek i społeczeństw w regionie Morza Bałtyckiego,
- efektywnie korzystających z zasobów i przyjaznych dla środowiska usług publicznych dla obywateli,
- gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zwiększonej efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- zrównoważonej mobilności,
- lepszego zarządzania wodą,
- bardziej zrównoważonego wykorzystania wód i innych zasobów morskich z uwzględnieniem skutków zmiany klimatu.

Program przyczynia się do upowszechniania celów UE w zakresie **zmiany klimatu i różnorodności biologicznej**. Oczekuje się, że większość projektów realizowanych w ramach priorytetu 2 i 3 (obejmujące cele dotyczące zrównoważonych wód, niebieskiej gospodarki, gospodarki o obiegu zamkniętym, przemian energetycznych i inteligentnej zielonej mobilności), przyczyni się do realizacji celów związanych ze zmianą klimatu. Ponad 60% finansowania projektów w ramach Programu zostało

przeznaczonych na te cele. Wkład Programu w obszary interwencji związane z markerami klimatycznymi wynosi 74 000 000 EUR (EFRR), co stanowi 30,8% środków EFRR. Program przyczynia się do zwiększania różnorodności biologicznej, w szczególności w zakresie adaptacji do zmiany klimatu i zdrowych ekosystemów morskich. Oczekuje się, że dzięki projektom, gospodarka wodna będzie bardziej dostosowana do zmieniających się warunków klimatycznych, takich jak burze, powodzie lub susze. W projektach powinno się uwzględnić ponowne przemyślenie procesów planowania oraz opracowanie planów ekologizacji i rozwiązań opartych na przyrodzie. Ponadto, powinien zwiększyć się potencjał decydentów i praktyków w regionie w zakresie rozwoju niebieskiej gospodarki w związku ze zmieniającym się klimatem i środowiskiem mórz i zbiorników wód śródlądowych. Oczekuje się, że ok. 40% projektów w ramach priorytetu 2 Programu, czyli ok. 10% finansowania wszystkich projektów, przyczyni się do osiągnięcia celów związanych z różnorodnością biologiczną.

Podczas przygotowywania Programu przeprowadzono badanie w celu określenia potrzeby przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko (SEA) dla Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej 2001/42/WE. Po weryfikacji stwierdzono, że SEA nie jest wymagana dla Programu. Powody były następujące: 1) Program Interreg BSR nie "ustala ram dla przyszłego zezwolenia na rozwój projektów wymienionych w Załącznikach I i II do Dyrektywy 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne"; 2) Ze względu na charakter środków proponowanych w Programie jest mało prawdopodobne, że Program Interreg BSR spowoduje znaczące negatywne skutki dla środowiska; i 3) Choć Program ma pewien wpływ na realizację ustawodawstwa wspólnotowego oraz na inne plany i programy (poprzez uwzględnienie aspektów środowiskowych i zrównoważonego rozwoju), to wpływ ten jest pozytywny i nie zwiększa prawdopodobieństwa, że inne plany i programy będą powodować znaczące negatywne skutki.

Rodzaje działań w ramach Programu są również zgodne z zasadą "Nie

wyrządzaj znaczącej szkody", ponieważ ze względu na charakter działań, przewiduje się, że nie będą one miały negatywnego wpływu na środowisko. Oczekuje się, że niektóre projekty będą zgodne z inicjatywą Nowego Europejskiego Bauhausu. Projekty te opracują rozwiązania dla odpornych gospodarek, sprawnych usług publicznych, gospodarki o obiegu zamkniętym i transformacji energetycznej. Wnioskodawcy zostaną poinformowani o tej inicjatywie.

Podczas realizacji programu, instytucja zarządzająca będzie promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych w celu wspierania celów polityki (w tym działania na rzecz doskonalenia zawodowego).

Beneficjentów zachęca się do stosowania większej liczby kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia. Jeśli jest to możliwe, do procedur zamówień publicznych należy włączyć aspekty środowiskowe (np. kryteria zielonych zamówień publicznych) i społeczne, a także motywować do innowacji. Na przykład w ramach Programu zachęca się do testowania zielonych modeli zamówień publicznych, które wzmacniają rolę władz publicznych we wspieraniu przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Program jest zgodny z zasadą E-Spójność. Elektroniczny system wymiany danych BAMOS+ zapewni, że dokumentacja będzie prowadzona pomiędzy beneficjentami a instytucjami Programu za pomocą elektronicznej wymiany danych zgodnie z załącznikiem XIV do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Przedsiębiorstwa prywatne będą odgrywały ważną rolę jako beneficjenci w partnerstwach opracowujących wspólne rozwiązania dla wyzwań i możliwości zgodnie z celami Programu. Program promuje trwałość rezultatów projektów i korzyści z nich płynące poza partnerstwem. W formularzu aplikacyjnym partnerstwa są proszone o przedstawienie swoich planów przekazywania gotowych rozwiązań grupom docelowym już w trakcie realizacji projektu. Ponadto, partnerzy są proszeni o opracowanie planu trwałości - jak sprawić, by rezultaty projektu były trwałe po zakończeniu jego realizacji. Wnioskodawcy powinni opisać działania, które pozwolą utrzymać funkcjonalność rozwiązań po zakończeniu projektu oraz zaplanować niezbędne zasoby ludzkie i finansowe w tym celu. Plany te będą

oceniane w ramach oceny jakości podczas selekcji projektów. Ponadto partner projektu, który współfinansował inwestycję produkcyjną lub infrastrukturalną z budżetu projektu, musi przestrzegać szczegółowych zasad określonych w art. 65 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 2021/1060.

ii) Komplementarność i synergia z innymi programami i instrumentami finansowania

Organy programowe zbadały komplementarność i synergię z innymi programami i instrumentami finansowania za pośrednictwem sieci tematycznych i platform współpracy, często organizowanych przez Interact. Najsilniejsze powiązania istnieją z władzami programów Interreg w BSR i z Interreg Europa Środkowa i Region Morza Północnego.

Pod względem tematycznym istnieją podobieństwa pomiędzy Interreg Region Morza Bałtyckiego a głównymi programami transgranicznymi na tym obszarze (Programy Południowy Bałtyk, Środkowy Bałtyk i Öresund-Kattegat-Skagerrak). W szczególności tematy w ramach Celu 2 są silnie wspierane przez wszystkie te programy. Doświadczenie pokazuje jednak, że projekty programów CBC różnią się od transnarodowych programów Interreg Region Morza Bałtyckiego. Projekty programów współpracy transgranicznej zazwyczaj zajmują się tematami z lokalnego i regionalnego punktu widzenia, włączając sąsiadów i ich kulturę w poszukiwanie wspólnych rozwiązań. Projekty Interreg Region Morza Bałtyckiego pracują nad wspólnymi wyzwaniami, wymieniają się dobrymi praktykami, budują strategie i przygotowują rozwiązania w szerszej skali regionu Morza Bałtyckiego. Jednak projekty o podobnej tematyce będą zachęcane do wykorzystywania synergii. Instytucje zarządzające i wspólne sekretariaty będą analizować wnioski projektowe w celu odkrycia potencjałów współpracy i uniknięcia podwójnego finansowania. Projekty Interreg Region Morza Bałtyckiego będą proszone już w formularzu wniosku o wskazanie projektów, na których się opierają lub z którymi będą miały synergę. Często projekty programów CBC mogą służyć jako owocne przypadki pilotażowe w większych projektach Interreg Region Morza Bałtyckiego. Poza programami Interreg, program poszukuje także powiązań z programem

Horyzont Europa, w szczególności z misją programu dotyczącą odnowy oceanów i wód oraz stworzonymi w ramach Horyzont Europa latarniami morskimi w basenach Morza Bałtyckiego i Morza Północnego. Ponadto, program jest zobowiązany do zwrócenia uwagi na swój potencjalny wkład do Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA) na rzecz badań i innowacji. Platformy projektowe są głównym narzędziem Programu wspierającym współpracę pomiędzy partnerami projektowymi z różnych programów i tworzącym synergie. Ponadto Program zachęca do koordynacji w ramach obszarów tematycznych SUERMB w celu uzyskania synergii pomiędzy projektami z różnych programów z korzyścią dla całego regionu. W tym przypadku programy krajowe i regionalne są odpowiednimi źródłami finansowania dla rozpowszechniania wyników projektów Interreg o dużym potencjale do dalszego wykorzystania w danym kraju lub regionie. Koordynacją między Interreg Region Morza Bałtyckiego a innymi funduszami polityki spójności, jak również z Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności na poziomie krajowym zostanie zapewniona przez władze reprezentowane w transnarodowym Komitecie Monitorującym oraz w podkomitetach krajowych. Organy te będą oceniać strategiczną istotność i komplementarność wniosków projektowych w ramach Interreg Region Morza Bałtyckiego w stosunku do interwencji finansowanych na poziomie krajowym.

iii) Wnioski z dotychczasowych doświadczeń

Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020 był oceniany wewnętrznie i zewnętrznie. W 2018 r. przeprowadzono zewnętrzną śródkresową ewaluację dotyczącą oddziaływań, skuteczności i wybranych aspektów realizacji Programu. Wnikliwej analizie poddano wszystkie cele szczegółowe. Dodatkowo, od 2016 r. co roku przeprowadzano wewnętrzne oceny operacyjne. Ogólnie rzecz biorąc, wyniki ocen potwierdziły skuteczne i efektywne wdrażanie Interreg Region Morza Bałtyckiego. Oceniający podkreślili znaczący wkład w realizację celów szczegółowych SUERMB. Wyniki ocen zostały uwzględnione w programowaniu Interreg Region Morza Bałtyckiego na lata 2021-2027. Wyciągnięte wnioski dotyczące potrzeb regionu zostały uwzględnione powyżej. W dalszym ciągu rozwijano

szczególnie skuteczne podejścia do finansowania. Nowe instrumenty będą opierać się na osiągnięciach z okresu 2014-2020.

1.3. Uzasadnienie wybranych celów polityki oraz celów specyficznych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, kwestii brakujących połączeń w infrastrukturze transgranicznej

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. c)

Tabela 1

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
CP 1 Inteligentniejsza Europa (Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności Cyfrowej)	RSO1.4 Umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji	1 Innowacyjne społeczeństwa	<u>Wsparcie przez program współpracy transnarodowej jest potrzebne w BSR do następujących celów:</u> • Ponowne przemyślenie, jak zdolności w zakresie przedsiębiorczości i transformacji przemysłowej są budowane w regionie • Dalsze rozwijanie zdolności do inteligentnej specjalizacji w celu osiągnięcia wyższego wzrostu

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			makroregionalnego i długoterminowego zrównoważenia gospodarki w BSR • Budowanie umiejętności dla większej zdolności adaptacyjnej BSR do nieprzewidzianych wydarzeń: zwiększenie zdolności do unikania niepożądanych skutków zakłóceń zewnętrznych, wytrzymywania ich lub szybkiego wychodzenia z nich • Bardziej efektywne wykorzystanie potencjału digitalizacji • Zwiększenie zdolności i poprawa infrastruktury do monitorowania potencjalnych podatności na zagrożenia • Rozwijanie zdolności do znalezienia właściwej równowagi między zmniejszeniem zależności a

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			przyłączeniem do globalnych łańcuchów dostaw i wartości • Zwiększanie zaangażowania partnerów społecznych w ekosystem innowacji w BSR • Dalsze wzmacnianie tożsamości regionalnej w BSR w oparciu o różnorodność kulturową i dziedzictwo oraz wspólne wartości europejskie Formą wsparcia jest dofinansowanie. Wybrana forma wsparcia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów Programu ze względu na rozmiar i pozaekonomiczny charakter projektów ponadnarodowych.
CP 1 Inteligentniejsza Europa (bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki	RSO1.1 Wzmacnianie badań i innowacji	1 Innowacyjne społeczeństwa	<u>Wsparcie przez program współpracy transnarodowej jest potrzebne w BSR do następujących celów:</u>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności Cyfrowej)			• Poprawa kultury organizacyjnej w organach publicznych utrudniającej innowacje • Ulepszenie struktur i procesów organizacyjnych w celu reagowania na potrzeby publiczne oraz świadczenia mniej biurokratycznych i bardziej efektywnych kosztowo usług publicznych • Zwiększenie zdolności sektora publicznego do oceny sukcesu nowego rozwiązania • Wspieranie stosowania nowych technologii w świadczeniu usług publicznych • Zwiększenie roli sektora publicznego jako prekursora w stosowaniu rozwiązań ekologicznych

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			• Rozwój bardziej systematycznych reakcji publicznych, które przekraczają granice i sektory, poprawa interoperacyjności usług • Tworzenie usług opartych na potrzebach, które odzwierciedlają specyfikę terytorialną • Zwiększenie skalowalności rozwiązań pilotażowych, • Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w przekształcanie usług publicznych. Formą wsparcia jest dofinansowanie. Wybrana forma wsparcia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów Programu ze względu na rozmiar i pozaekonomiczny charakter projektów ponadnarodowych.

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
CP 2 Bardziej Ekologiczna Europa (bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej)	RSO2.5 Zrównoważona woda	2 Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody	<u>Wsparcie przez program współpracy transnarodowej jest potrzebne w BSR do następujących celów:</u> • Zapobieganie i ograniczanie zanieczyszczenia wody • Poprawa gospodarki wodnej we wszystkich sektorach • Wzmocnienie wspólnego podejścia do walki z zanieczyszczeniami • Budowanie potencjału władz, przemysłu i społeczności lokalnych w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami • Dostosowanie praktyk w zakresie gospodarki wodnej do zmieniających się warunków klimatycznych oraz korzystanie z dobrych praktyk • Dalsze wzmocnienie wdrażania dostępnych rozwiązań i skuteczne

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			wspieranie ostatnich pozytywnych zmian poprzez testowanie nowych rozwiązań dla pojawiających się wyzwań w dziedzinie gospodarki wodnej. • Zapewnienie zdrowego ekosystemu w morzach i zbiornikach wód śródlądowych • Zapewnienie zrównoważonego wykorzystania wód słodkich i morskich, jak również zasobów morskich • Skuteczne wykorzystanie silnych i rozwijających się sektorów niebieskiej gospodarki poprzez wspieranie wysoce konkurencyjnych i innowacyjnych inicjatyw w zakresie badań naukowych i przedsiębiorstw

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			• Wspieranie opracowywania nowych zrównoważonych i odpornych na zmiany klimatu rozwiązań w sektorach niebieskiej gospodarki oraz przekazywanie tej wiedzy w całym regionie • Skuteczniejsze łagodzenie potencjalnych konfliktów między użytkownikami przestrzeni morskiej i ułatwianie jej wspólnego wykorzystania Formą wsparcia jest dofinansowanie. Wybrana forma wsparcia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów Programu ze względu na rozmiar i pozaekonomiczny charakter projektów ponadnarodowych.

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
CP 2 Bardziej Ekologiczna Europa (bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej)	RSO2.6 Gospodarka o obiegu zamkniętym	3 Społeczeństwa neutralne dla klimatu	<u>Wsparcie przez program współpracy transnarodowej jest potrzebne w BSR do następujących celów:</u> • Utrzymanie wzrostu gospodarek w BSR bez utrudniania środowiska i wywoływania dalszych zmian klimatycznych • Opieranie się na bieżących inicjatywach i rozwoju w przekształcaniu gospodarek w kierunku obiegu zamkniętego, zwiększanie skali istniejących podejść do obiegu zamkniętego. • Ustanowienie systemowego i holistycznego podejścia obejmującego różne sektory • Przyjęcie perspektywy makroregionalnej przy rozwijaniu

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			rynków dla towarów o obiegu zamkniętym • Budowanie strategii przemysłowych umożliwiających stosowanie modelu obiegu zamkniętego dla sektorów BSR o dużym wpływie na środowisko • Włączenie rozwiązań dotyczących obiegu zamkniętego do procesów planowania miejskiego i regionalnego • Zdefiniowanie na nowo podejść do inteligentnej specjalizacji w celu przyspieszenia przejścia w kierunku obiegu zamkniętego • Skuteczne wykorzystanie potencjału digitalizacji jako środka do osiągnięcia gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów • Uwzględnienie potrzeb grup wrażliwych, na których dobrobyt

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			może wpłynąć transformacja w kierunku obiegu zamkniętego • Budowanie świadomości na temat możliwości związanych z obiegiem zamkniętym, zarówno dla przedsiębiorstw, jak i społeczeństwa we wszystkich częściach BSR. Formą wsparcia jest dofinansowanie. Wybrana forma wsparcia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów Programu ze względu na rozmiar i pozaekonomiczny charakter projektów ponadnarodowych.
CP 2 Bardziej Ekologiczna Europa (bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki	RSO2.1 Efektywność energetyczna	3 Społeczeństwa neutralne dla klimatu	<u>Wsparcie przez program współpracy transnarodowej jest potrzebne w BSR do następujących celów:</u> • Wspieranie pozytywnego trendu w kierunku rosnącego udziału energii

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej)			odnawialnej i poprawy efektywności energetycznej w BSR • Podejście do transformacji energetycznej w sposób holistyczny • Wzmocnienie nowoczesnej i neutralnej dla klimatu produkcji i magazynowania energii • Zwiększanie efektywności energetycznej w procesach produkcji przemysłowej, jak również w publicznych i prywatnych zasobach budowlanych • Dostosowanie polityk, jak również koordynacja planów i stosowanie rozwiązań ponad granicami • Mobilizowanie przemysłu i obywateli do stosowania rozwiązań energetycznych na rzecz neutralności klimatycznej.

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			Formą wsparcia jest dofinansowanie. Wybrana forma wsparcia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów Programu ze względu na rozmiar i pozaekonomiczny charakter projektów ponadnarodowych.
CP 2 Bardziej Ekologiczna Europa (bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym,	RSO2.8 Zrównoważona mobilność miejska	3 Społeczeństwa neutralne dla klimatu	<u>Wsparcie przez program współpracy transnarodowej jest potrzebne w BSR do następujących celów:</u> • Wykorzystanie bieżących inicjatyw na rzecz transformacji w kierunku społeczeństwa niskoemisyjnego poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych pochodzących z transportu w miastach, miejscowościach i na ich zapleczu • Tworzenie skutecznych ekologicznych systemów transportu multimodalnego

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej)			w miastach, miejscowościach i na ich zapleczu oraz ich połączeń transgranicznych • Harmonizacja podejść w celu stworzenia wspólnych standardów dla zielonej mobilności • Zwiększenie efektywności rozwiązań w zakresie mobilności poprzez zastosowanie rozwiązań cyfrowych • Dalsze promowanie wykorzystania paliw odnawialnych i rozwiązań w zakresie e-mobilności • Przełamanie utartych schematów i rozwój zintegrowanych podejść terytorialnych • zmobilizowanie przedsiębiorstw transportowych i obywateli do aktywnego korzystania z

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			ekologicznych i inteligentnych rozwiązań w zakresie mobilności • Zwiększenie możliwości władz publicznych w zakresie planowania miejskiego i regionalnego w odniesieniu do ekologicznych i inteligentnych rozwiązań w zakresie mobilności. Formą wsparcia jest dofinansowanie. Wybrana forma wsparcia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów Programu ze względu na rozmiar i pozaekonomiczny charakter projektów ponadnarodowych.
Interreg: Zarządzanie współpracą (ISO 1 lepszego zarządzanie współpracą)	ISO6.6 Inne działania wspierające lepszego	4 Zarządzanie współpracą	<u>Wsparcie przez program współpracy transnarodowej jest potrzebne w BSR do następujących celów:</u>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
	zarządzanie współpracą		• Budowanie na pozycji BSR jako jednego z liderów współpracy transnarodowej w UE i poza nią • Identyfikowanie i odkrywanie komplementarności i efektywne wykorzystywanie synergii pomiędzy funduszami UE w BSR • Wzmocnienie komunikacji pomiędzy interesariuszami różnych funduszy UE • Przedstawianie interesariuszom w BSR wyników różnych projektów finansowanych przez UE i Norwegię w sposób bardziej uporządkowany • Pomoc władzom publicznym i innym organizacjom w łatwiejszym dostępie do wyników projektów

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			• Przekazywanie i transfer wyników projektów do szerszych grup docelowych • Wspieranie rozwoju polityki w regionie poprzez łączenie rezultatów projektu na poziomie podejmowania decyzji i inicjowanie zmian polityki. Formą wsparcia jest dofinansowanie. Wybrana forma wsparcia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów Programu ze względu na rozmiar i pozaekonomiczny charakter projektów ponadnarodowych.
Interreg: Zarządzanie współpracą (ISO 1 lepsze zarządzanie współpracą)	ISO6.1 Zdolności instytucjonalne władz publicznych	4 Zarządzanie współpracą	<u>Wsparcie przez program współpracy transnarodowej jest potrzebne w BSR do następujących celów:</u> • Wykorzystanie postępu osiągniętego w ostatnich latach w zakresie

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			zarządzania i potencjału administracyjnego SUERMB • Bardziej efektywna koordynacja planowania i wdrażania SUERMB • Bardziej ukierunkowane informowanie zainteresowanych stron z regionu i UE o postępach i osiągnięciach planu działania SUERMB • Ścisła współpraca z krajami nienależącymi do UE w celu zapewnienia synergii między SUERMB a strategiami krajów nienależących do UE • Zwiększona pomoc administracyjna, komunikacyjna i w zakresie budowania potencjału dla odpowiednich zainteresowanych stron

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			• Lepsze wsparcie administracyjne i techniczne w zakresie zarządzania, opracowywania i wdrażania SUERMB • Większe zaangażowanie polityków, różnych szczebli sprawowania rządów i społeczeństwa obywatelskiego. Formą wsparcia jest dofinansowanie. Wybrana forma wsparcia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów Programu ze względu na rozmiar i pozaekonomiczny charakter projektów ponadnarodowych.

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. d) i e)

2.1. Tytuł priorytetu (należy powtórzyć dla każdego priorytetu)

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. d)

1. Innowacyjne społeczeństwa

2.1.1. Cel szczegółowy RSO1.4 Umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e)

2.1.1.1. Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych lub działań w ramach celów specyficznych Interreg oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Cel programu 1.1 Odporne gospodarki i społeczności

Wprowadzenie do działań

Innowacyjne i odporne gospodarki i społeczności są niezbędne dla długoterminowego dobrobytu regionu Morza Bałtyckiego. W ramach tego celu Program wspiera działania, które zwiększają odporność zarówno gospodarek, jak i społeczeństw. Odporność jest rozumiana jako zdolność do reagowania na zakłócenia zewnętrzne, takie jak poważne recesje i kryzysy finansowe, pogorszenie koniunktury w poszczególnych gałęziach przemysłu lub poważne kryzysy zdrowotne. Odporność odnosi się również do społeczeństwa charakteryzującego się silną spójnością społeczną i wspólnym systemem wartości. Ponieważ nieoczekiwane wstrząsy mogą powodować ogromne i trwałe szkody w regionie, program zachęca do działań, które pomagają **uniknąć niepożądanych skutków zewnętrznych, wytrzymać**

je lub szybko się z nich otrząsnąć. Oznacza to również zdolność do monitorowania potencjalnych słabości. Budowanie odporności BSR jest rozumiane jako część europejskich wysiłków w celu osiągnięcia wyższego poziomu samowystarczalności w sektorach krytycznych i wzmacniania tożsamości opartej na wspólnych europejskich wartościach, kulturze i dziedzictwie.

Ponieważ region Morza Bałtyckiego w coraz większym stopniu musi radzić sobie z wzajemnie powiązаныmi wyzwaniami, Program zachęca do eksperymentowania, "myślenia poza schematami" i pracy między różnymi sektorami w celu znalezienia odpowiednich rozwiązań. Rozwiązania opracowane w ramach tego celu muszą przyczyniać się do zwiększenia innowacyjności regionu. W stosownych przypadkach działania powinny uwzględniać nierównomierny rozwój terytorialny, np. różne skutki zakłóceń na obszarach miejskich i wiejskich. W stosownych przypadkach działania te powinny wykorzystywać potencjał digitalizacji w celu zwiększenia zdolności adaptacyjnych regionu.

Ponadto, Program zwraca szczególną uwagę na dostosowanie ekosystemów innowacji w celu wspierania budowania odporności. Ekosystem jest rozumiany jako zdolność wielu wzajemnie powiązanych interesariuszy do efektywnej współpracy przy wykorzystaniu dostępnych zasobów, np. finansowych i ludzkich. Innymi ważnymi elementami ekosystemu są istniejące polityki i regulacje, a także kultura wspierająca innowacje. Ponadto, rozwiązania opracowane w ramach projektów powinny dostosować podejście oparte na inteligentnej specjalizacji do wzmocnienia odporności regionu w skali makro. Oznacza to znalezienie właściwej równowagi między ograniczeniem zależności a połączeniem z globalnymi łańcuchami dostaw i wartości.

Niewyczerpujący wykaz przykładowych działań:

- Rozwijanie modeli, które zmniejszają zależność BSR od globalnych łańcuchów dostaw i zwiększają zdolność do wytwarzania krytycznych towarów w regionie;
- Przeprojektowanie podejść do inteligentnej specjalizacji i ponowne

zdefiniowanie połączeń z globalnymi łańcuchami wartości w celu wzmocnienia odporności Morza Bałtyckiego jako makroregionu;

- Rozwijanie i testowanie mechanizmów, które zarządzają wyzwaniami gospodarczymi i społecznymi w makroregionie BSR w sposób skoordynowany, np. pilotowanie inteligentnych rozwiązań zdrowotnych;
- Zbadanie potencjału zrównoważonych wzorców konsumpcji opartych na lokalnych usługach i towarach oraz wzmocnienie wspólnej tożsamości BSR jako źródła tych towarów i usług;
- Badanie rozwiązań (na przykład cyfrowych), które umożliwiają usługom i produkcji w BSR skalowanie i kurczenie się w odpowiedzi na nagłe wahania popytu, minimalizując negatywny wpływ na dobrobyt ludzi;
- Badanie rozwiązań mających na celu pomoc przedsiębiorstwom w odbudowie po niespodziewanych zakłóceniach zewnętrznych, np. opracowywanie nowych lub dostosowywanie istniejących programów wsparcia dla przedsiębiorstw, wdrażanie wysiłków na rzecz dywersyfikacji bazy przemysłowej, opracowywanie narzędzi zarządzania ryzykiem dla całych sektorów (np. sektorów kreatywnych) i strategii reagowania na ryzyko;
- Pilotowanie działań wzmacniających odporność społeczną poprzez zmiany kulturowe, zmiany zachowań i mobilizację kreatywności, np. promowanie inteligentnych rozwiązań w zakresie pracy, testowanie mechanizmów wspierających słabsze grupy społeczne;
- Pilotowanie działań wzmacniających spójność i tożsamość regionalną poprzez wykorzystanie kultury jako środka na rzecz włączenia społecznego i innowacji społecznych;
- Działania pilotażowe rozwiązujące konkretne wyzwania w zakresie budowania odporności poprzez lepsze powiązania między badaniami naukowymi a regionalnymi systemami innowacji.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w realizację wybranego celu szczegółowego

Główne grupy docelowe programu zwiększają swoje zdolności w zakresie stosowania podejścia inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej

i społecznej oraz przedsiębiorczości. Wspierane działania sprzyjają nowemu zrozumieniu umiejętności wymaganych do rozwijania i testowania rozwiązań podtrzymujących gospodarkę BSR w długim okresie i pod presją szybko zmieniających się okoliczności zewnętrznych. W szczególności zwiększają one zdolność do unikania niepożądanych wpływów zewnętrznych zakłóceń, wytrzymywania ich lub szybkiego powrotu do normalnego stanu. Działania uznają znaczenie budowania umiejętności wszystkich graczy w ekosystemie innowacji. W szczególności wzmacniają one znaczenie społeczności w procesach innowacyjnych. Przyczyniają się to do budowania odporności regionu Morza Bałtyckiego, biorąc pod uwagę nierównomierny rozwój terytorialny i nierówny wpływ na różne grupy społeczne.

Wkład w Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Rodzaje działań wspieranych przez Program przyczyniają się do realizacji celów SUERMB w zakresie wzrostu dobrobytu i poprawy spójności regionu. W szczególności wspierają one obszar tematyczny (PA) Innowacje poprzez promowanie nowych podejść do inteligentnej specjalizacji, myślenia ekosystemowego i cyfryzacji. Ponadto działania te mają na celu przekształcenie wyzwań w szansę na zrównoważony wzrost w regionie Morza Bałtyckiego. Zgodnie z oczekiwaniami PA Innowacje, odnoszą się one do potrzeby skoordynowanych odpowiedzi makroregionalnych, wykraczających poza konkretny kryzys i tworzących długoterminową wizję polityki innowacyjnej w regionie.

Cele programu uwzględniają zasadę "nie wyrządzania poważnej szkody".

2.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki Produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
1	RSO1.4	RCO84	Wspólnie opracowane działania pilotażowe zrealizowane w ramach projektów	Działanie pilotażowe	1	34	Projekty główne Szacunkowa liczba projektów: 11 Oczekuje się, że każdy projekt przeprowadzi średnio 3 działania pilotażowe. (w sumie 33 działania pilotażowe) Małe projekty Szacunkowa liczba projektów: 5

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Średnio oczekuje się, że 20% projektów przeprowadzi 1 działanie pilotażowe (łącznie 1 działanie pilotażowe). Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z regularnych projektów nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
1	RSO1.4	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	Organizacja	21	343	Projekty główne W oparciu o dane statystyczne oczekuje się, że średnio w każdym projekcie weźmie udział 13 partnerów projektu i 15 organizacji stowarzyszonych (łącznie 308 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 5 zatwierdzonych projektów 2. nabór (2023 r.): 4 zatwierdzone projekty

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							3. nabór (2024 r.): 2 zatwierdzone projekty. Łączna liczba projektów głównych: 11 obejmujących łącznie $11 \times 28 = 308$ organizacji Małe projekty Średnio szacuje się, że w każdy projekt zaangażowanych będzie 4 partnerów projektu i 3 organizacje stowarzyszone (łącznie 35 organizacji).

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							1. nabór (2022 r.): 3 projekty zatwierdzone i zakończone do 2024 r. 2. nabór (2023 r.): 2 zatwierdzone projekty Łączna liczba projektów małych: 5 obejmujących łącznie $5 \times 7 = 35$ organizacji Cel pośredni (2024) Wartość obejmie wszystkie organizacje partnerskie oraz organizacje stowarzyszone

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							projektów zamkniętych do końca 2024 roku. Prognoza do końca 2024 roku przedstawia się następująco: Główne projekty: Żaden z projektów głównych nie zostanie zakończony. Cel pośredni dla projektów głównych wyniesie 0. Małe projekty: Do końca 2024 r. zostaną zakończone 3 projekty,

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							obejmujące po 7 organizacji. Cel pośredni dla małych projektów: $3 \times 7 = 21$ organizacji
1	RSO1.4	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	Rozwiązanie	1	18	Projekty główne Średnio oczekuje się, że każdy projekt opracuje 1,5 rozwiązania. (w zaokrągleniu do 17 rozwiązań ogółem) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							rozwiązanie (łącznie 1 rozwiązanie) Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Prio rytet	Cel szczeg ółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jedno stka miary	Wartość bazowa	Rok refere ncyjny	Cel końco wy 2029	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.4	PSR1	Organizacje o zwiększonym potencjale instytucjonalnym dzięki udziałowi w działaniach w ramach współpracy ponad granicami	Organizacja	0	2022	468	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 10 organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 418 organizacji).

									Małe projekty Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 5 organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 50 organizacji).
1	RSO1.4	RCR 104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	Rozwiązanie	0	2022	12	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Oczekuje się, że w ramach każdego projektu zostanie opracowane średnio 1

									rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone (łącznie 11 rozwiązań) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone (łącznie 1 rozwiązanie).
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

2.1.1.3. Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

Program jest skierowany do władz publicznych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, organizacji wspierających przedsiębiorstwa, wyspecjalizowanych agencji oraz dostawców infrastruktury i usług jako głównych sił odpowiedzialnych za przekształcenie strukturalne w bardziej odporny i innowacyjny region. Program zachęca do zaangażowania obywateli za pośrednictwem określonych organizacji pozarządowych. W stosownych przypadkach, np. w celu praktycznego przetestowania rozwiązania, program wspiera bezpośrednie zaangażowanie przedsiębiorstw. Instytucje szkolnictwa wyższego i badawcze, jak również ośrodki edukacyjne i szkoleniowe mogą przyłączyć się do działań współpracy transnarodowej, aby wspierać główne grupy docelowe dodatkową wiedzą i kompetencjami. Dotyczy to w szczególności budowania struktur wzmacniających potencjał innowacyjny regionu Morza Bałtyckiego. Ponadto Program wspiera łączenie kompetencji pomiędzy różnymi sektorami.

2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

W ramach programu nie planuje się wykorzystania żadnych narzędzi terytorialnych, o których mowa powyżej. Działania w ramach tego celu szczegółowego odnoszą się do wyzwań i możliwości całego regionu Morza Bałtyckiego i zachęcają do podejścia w skali makroregionalnej. Aby umożliwić sprawiedliwą transformację i najbardziej efektywne wykorzystanie istniejącego potencjału, w stosownych przypadkach należy uwzględnić różnice między poszczególnymi typami terytoriów. Na przykład, działania

powinny uwzględniać różne skutki zakłóceń zewnętrznych, takich jak kryzys finansowy, na obszarach miejskich i wiejskich.

2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Nie dotyczy

2.1.1.6. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów według rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	ERDF	RSO1.4	173	29,599,050.50

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	ERDF	RSO1.4	01	29,599,050.50

Tabela 6: Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	ERDF	RSO1.4	33	29,599,050.50

2.1.2. Cel szczegółowy RSO1.1 Wzmacnianie badań i innowacji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e)

2.1.2.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych lub działań w ramach celów specyficznych Interreg oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Cel programu 1.2 Usługi publiczne odpowiadające na potrzeby mieszkańców

Wprowadzenie do działań

Rosnąca **złożoność wyzwań społecznych** w regionie Morza Bałtyckiego uwypukla słabości istniejących tradycyjnych mechanizmów wypracowywania rozwiązań w sferze publicznej. Program wspiera działania, które poprawiają struktury organizacyjne i procesy w celu reagowania na potrzeby publiczne i świadczenia mniej biurokratycznych i bardziej **efektywnych kosztowo usług publicznych**. Te usługi publiczne to usługi dla wszystkich członków społeczności. Obejmują one np. opiekę zdrowotną, planowanie przestrzenne i usługi socjalne.

Ponieważ charakter wyzwań stojących przed sektorem publicznym szybko się zmienia, program podkreśla znaczenie budowania zdolności władz publicznych, wyspecjalizowanych agencji oraz dostawców infrastruktury i usług do wprowadzania **innowacji i wymyślania nowych rozwiązań, które będą lepiej reagować na zmiany**. Działania w ramach tego celu powinny rozwijać systematyczne reakcje publiczne, w stosownych przypadkach **obejmujące różne sektory i granice**. Program wspiera rozwiązania w zakresie benchmarkingu w poszczególnych krajach, aby stworzyć zachęty dla organizacji publicznych do poprawy jakości świadczonych przez nie usług. W miarę możliwości program dąży do harmonizacji systemów i standardów w krajach uczestniczących. Program

uwzględnia również **specyfikę terytorialną**, np. obszarów wiejskich lub oddalonych, i promuje mechanizmy **usług dostosowanych do potrzeb**. Ponadto działania powinny uwzględniać nowe perspektywy, w szczególności perspektywy **pracowników bezpośrednio zaangażowanych w świadczenie usług oraz mieszkańców**. Program zachęca do interakcji między dostawcami usług publicznych a szerszą **społecznością użytkowników**. Wzmocnienie innowacji społecznych i upodmiotowienie mieszkańców jest możliwe np. dzięki nowym technologiom ułatwiającym generowanie, wykorzystywanie i udostępnianie danych. Ponadto w ramach programu zachęca się do **stosowania nowych technologii cyfrowych**, takich jak sztuczna inteligencja lub blockchain, jako ważnych czynników umożliwiających bardziej elastyczne usługi publiczne. Program toruje drogę zasobooszczędnej i przyjaznej dla środowiska ofercie publicznej dla wszystkich mieszkańców, tworząc **bezpośrednie możliwości dla przedsiębiorstw, np. poprzez innowacyjne partnerstwa**.

Niewyczerpujący wykaz przykładowych działań:

- Testowanie niekonwencjonalnych rozwiązań zmniejszających koszty i biurokrację, a także zwiększają skuteczność usług publicznych, np. pilotowanie opartych na potrzebach, opartych na danych, międzysektorowych podejść do planowania.
- Opracowywanie zintegrowanych usług publicznych dostosowanych do potrzeb regionów funkcjonalnych i konkretnych terytoriów, np. rozwiązań uwzględniających struktury osadnicze i trendy demograficzne na obszarach wiejskich w celu zapewnienia zdalnego dostępu do usług;
- Opracowanie wspólnych standardów i ustanowienie zrównoważonych, integracyjnych i godnych zaufania cyfrowych usług publicznych w regionie Morza Bałtyckiego, w tym poprzez pilotaż interoperacyjnych usług publicznych, np. testowanie i opracowywanie nowych modeli opieki zdrowotnej opartych na danych, umożliwiających bardziej partycypacyjne i zindywidualizowane podejście;
- Testowanie metod ustanawiania "partnerstwa na rzecz innowacji" poprzez połączenie badań i zamówień publicznych w celu stworzenia nowych

możliwości biznesowych (w tym rozwiązań ekologicznych i innowacji społecznych);

- Pilotowanie rozwiązań zwiększających zaangażowanie mieszkańców w przekształcanie usług publicznych, np. wykorzystanie grywalizacji lub innych innowacyjnych podejść opartych na kulturze w celu motywowania różnych pokoleń do uczestnictwa w życiu publicznym, tworzenie środowisk sprzyjających samoorganizacji mieszkańców lub instytucjonalizacja podejścia opartego na współprojektowaniu poprzez specjalne laboratoria.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w realizację wybranego celu szczegółowego

Główne grupy docelowe Programu zwiększają swoją zdolność do innowacji i wykorzystania zaawansowanych technologii w celu zmiany sposobu świadczenia usług publicznych w regionie Morza Bałtyckiego. Grupy docelowe wzmacniają również swój potencjał do tworzenia innowacyjnych partnerstw z korzyścią dla społeczności i biznesu. Wspierane działania pokazują w praktyce, jak rozwijać i testować rozwiązania dla efektywnych, niestandardowych usług publicznych, dostosowanych do potrzeb użytkowników i opartych na nowatorskich technologiach. Działania te prowadzą do usuwania przeszkód w procesach innowacyjnych oraz poszerzania podstaw dla innowacji w usługach publicznych poprzez zwiększanie zaangażowania mieszkańców. Działania te zwiększają również rolę społeczeństwa w prezentowaniu zielonych rozwiązań. Stanowią one krok naprzód w zwiększaniu interoperacyjności usług publicznych ponad granicami.

Wkład w Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Rodzaje działań wspieranych przez Program przyczyniają się do realizacji celów SUERMB w zakresie wzrostu dobrobytu i poprawy spójności regionu. W szczególności wspierają one obszar tematyczny (PA) Innowacje poprzez zastosowanie pojawiających się technologii cyfrowych w celu sprostania wyzwaniom społecznym. Działania te mają również na celu wspieranie innowacji w zakresie usług i procesów w sektorze publicznym. Ponadto, cel

programu przyczynia się do realizacji PA Zdrowie. Zwiększa on umiejętności i wiedzę, które pomagają przekształcić usługi w zakresie zdrowia publicznego i dobrego samopoczucia. Poprzez integrację podejścia terytorialnego w świadczeniu usług, cel bezpośrednio przyczynia się do PA Planowanie przestrzenne.

Cele programu uwzględniają zasadę "nie wyrządzania poważnej szkody".

2.1.2.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki Produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
1	RSO1.1	RCO84	Wspólnie opracowane działania pilotażowe zrealizowane w ramach projektów	Działanie pilotażowe	1	34	Projekty główne Szacunkowa liczba projektów: 11 Oczekuje się, że każdy projekt przeprowadzi średnio 3 działania pilotażowe. (w sumie 33 działania pilotażowe) Małe projekty Szacunkowa liczba projektów: 5 Średnio oczekuje się, że 20% projektów przeprowadzi 1 działanie

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							pilotażowe (łącznie 1 działanie pilotażowe). Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.
1	RSO1.1	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	Organizacja	21	343	Projekty regularne W oparciu o dane statystyczne oczekuje się, że w każdym projekcie weźmie udział średnio 13 partnerów projektu i 15 organizacji stowarzyszonych (łącznie 308 organizacji).

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							1. nabór (2022 r.): 5 zatwierdzonych projektów 2. nabór (2023 r.): 4 zatwierdzone projekty 3. nabór (2024 r.): 2 zatwierdzone projekty. Całkowita liczba projektów głównych: 11 z udziałem łącznie $11 \times 28 = 308$ organizacji Małe projekty Średnio szacuje się, że w każdy projekt zaangażowanych będzie 4 partnerów projektu i 3 organizacje stowarzyszone (łącznie 35 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 3 zatwierdzone i zakończone do 2024 r. projekty

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							2. nabór (2023 r.): 2 zatwierdzone projekty Całkowita liczba projektów małych: 5 z udziałem łącznie $5 \times 7 = 35$ organizacji Cel pośredni (2024) Wartość obejmie wszystkie organizacje partnerskie oraz organizacje stowarzyszone projektów zamkniętych do końca 2024 roku. Prognoza do końca 2024 roku przedstawia się następująco: Główne projekty: Żaden z projektów głównych nie zostanie sfinalizowany.

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Cel pośredni dla projektów głównych wyniesie 0. Małe projekty: Do końca 2024 r. zostaną zakończone 3 projekty, z udziałem 7 organizacji. Cel pośredni dla małych projektów będzie wynosił: $3 \times 7 = 21$ organizacji
1	RSO1.1	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	Rozwiązania	1	18	Projekty główne Średnio oczekuje się, że każdy projekt opracuje 1,5 rozwiązania. (w zaokrągleniu do 17 rozwiązań ogółem) Małe projekty

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie (łącznie 1 rozwiązanie). Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.1	PSR1	Organizacje o zwiększonym potencjale instytucjonalnym dzięki udziałowi w działaniach w ramach współpracy ponad granicami	Organizacja	0	2022	468	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 10 organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 418 organizacji). Małe projekty

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
									Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 5 organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 50 organizacji)
1		RCR 104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	Rozwinięcie	0	2022	12	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Oczekuje się, że w ramach każdego projektu zostanie opracowane średnio 1

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
									rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone (łącznie 11 rozwiązań) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone (łącznie 1 rozwiązanie)

2.1.2.3 Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

W tym celu program jest skierowany przede wszystkim do władz publicznych na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz, w stosownych przypadkach, na szczeblu krajowym. Jest on również skierowany do wyspecjalizowanych agencji oraz dostawców infrastruktury i usług. Tego typu organizacje są głównymi siłami odpowiedzialnymi za świadczenie usług publicznych w regionie. Program kładzie nacisk na zaangażowanie obywateli za pośrednictwem organizacji pozarządowych w celu zapewnienia perspektywy użytkownika przy opracowywaniu usług publicznych. Dla działań testujących tworzenie partnerstw innowacyjnych Program zachęca do angażowania organizacji wspierających biznes. W stosownych przypadkach program zachęca do bezpośredniego zaangażowania przedsiębiorstw, np. w celu praktycznego przetestowania rozwiązania. Instytucje szkolnictwa wyższego i badawcze, jak również ośrodki edukacyjne i szkoleniowe mogą przyłączyć się do działań współpracy transnarodowej, aby wspierać główne grupy docelowe dodatkową wiedzą i kompetencjami. W tym celu dotyczy to w szczególności testowania koncepcji partnerstwa innowacyjnego. Dodatkowo, Program wspiera łączenie kompetencji pomiędzy różnymi sektorami w celu konsolidacji ofert usług dla obywateli.

2.1.2.4 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

W ramach programu nie planuje się wykorzystania żadnych narzędzi terytorialnych, o których mowa powyżej. Działania w ramach tego celu szczegółowego odnoszą się do wyzwań i szans dla całego regionu Morza Bałtyckiego. Rozwiązania w zakresie nowych usług publicznych są testowane głównie na poziomie lokalnym i regionalnym. Program zachęca jednak

również do ambitnych zastosowań na poziomie makroregionalnym w oparciu o wspólne standardy. Tam, gdzie to stosowne, działania w ramach tego celu powinny uwzględniać różnice pomiędzy konkretnymi typami terytoriów związane np. ze strukturami osadniczymi lub trendami demograficznymi.

2.1.1.5 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Nie dotyczy

2.1.1.6 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów według rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	ERDF	RSO1.1	173	29,599,050.50

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	ERDF	RSO1.1	01	29,599,050.50

Tabela 6: Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	ERDF	RSO1.1	33	29,599,050.50

2.2. Nazwa priorytetu (powtarzana dla każdego priorytetu)

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. d)

2. Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody

2.2.1. Cel szczegółowy RSO2.5 Zrównoważona woda

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e)

2.2.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych lub działań w ramach celów specyficznych Interreg oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Cel programu 2.1 Zrównoważone wody

Wprowadzenie do działań

Program wspiera działania, które poprawiają **stan wód** w regionie i czynią **zarządzanie nimi bardziej zrównoważonym**. Wody te obejmują **Morze Bałtyckie, wody przybrzeżne oraz wody śródlądowe, takie jak rzeki, jeziora i wody podziemne**.

Program zachęca do działań, które **wdrażają dostępne rozwiązania** w celu zapobiegania i redukcji zanieczyszczeń wody na różnych drogach wodnych. Działania mogą **sprzyjać powstawianiu nowych rozwiązań** by stosować je na szeroką skalę w regionie. Działania mogą dostosować praktyki gospodarki wodnej do **zmieniających się warunków klimatycznych** na obszarach miejskich, wiejskich i przybrzeżnych, takich jak burze, powodzie lub susze. Działania mogą wspierać dostosowanie strategii gospodarki wodnej do **pojawiających się wyzwań**.

Tam, gdzie to możliwe, działania powinny być międzysektorowe, ponieważ zasoby wodne i zlewnie są wykorzystywane przez wiele sektorów i zainteresowanych stron. Odpowiednie sektory obejmują miejską i regionalną gospodarkę wodną, rolnictwo, akwakulturę, rybołówstwo, leśnictwo,

gospodarkę odpadami, przemysł i gospodarstwa domowe.

Niewyczerpujący wykaz przykładowych działań:

- Zaangażowanie władz, przedsiębiorstw, doradców i społeczności lokalnych w celu wprowadzenia dobrych praktyk zapobiegających emisji składników odżywczych i substancji niebezpiecznych do wody, w tym interakcji między sektorami, oraz testowania rozwiązań w zakresie recyklingu składników odżywczych lub modeli biznesowych dotyczących usług ekosystemowych;
- Wprowadzenie procedur usuwania składników odżywczych i substancji niebezpiecznych z dróg wodnych i oczyszczania ścieków, w tym mikroplastiku, śmieci, niebezpiecznych obiektów podwodnych, zatopionej amunicji, wycieków ropy;
- Dostosowanie gospodarki wodnej i innych strategii do pojawiających się zanieczyszczeń lub nowych rozwiązań problemu eutrofizacji;
- Dostosowanie praktyk gospodarki wodnej we wszystkich sektorach w celu racjonalnego wykorzystania wody (np. ponowne wykorzystanie, retencja, recyrkulacja);
- Przemyślenie procesów planowania w celu bardziej efektywnego zarządzania wodą (np. podczas burz, powodzi, suszy i niedoboru wód gruntowych), a także opracowanie planów ekologicznych, rozwiązań opartych na naturze i cyfrowych;
- Poprawa praktyk w zakresie gospodarki wodnej we wszystkich sektorach w celu zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wody, które nasila się w wyniku zmiany klimatu (np. erozja wybrzeża);
- Pilotowanie działań mających na celu zmianę wzorców konsumenckich i produkcyjnych, aby zapobiec zanieczyszczeniu wody, np. ograniczenie stosowania plastiku, postępowanie z farmaceutykami.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w realizację wybranego celu szczegółowego

Główne grupy docelowe programu zwiększają swój potencjał w zakresie

zarządzania wodą i powiązаныmi sektorami w sposób bardziej kompetentny, zrównoważony i skuteczny w zmieniającym się klimacie. Te wspierane działania prowadzą do szerszego zastosowania dostępnych i nowo przetestowanych rozwiązań w zakresie gospodarki wodnej lub rozwiązań w różnych sektorach. Przyczynia się to do zmniejszenia zanieczyszczenia wody, usuwania zanieczyszczeń z wody i poprawy jakości wody. Wspierane działania usprawniają procesy planowania miejskiego i wiejskiego w celu lepszego gospodarowania wodą oraz pomagają dostosować strategie i plany działania w zakresie gospodarki wodnej do pojawiających się wyzwań. Zmieniają one wzorce konsumenckie i produkcyjne w zakresie wykorzystania wody i materiałów, zapobiegając w ten sposób zanieczyszczeniu wody.

Oczekiwany wkład do Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego

Działania te przyczyniają się do osiągnięcia celu SUERMB, jakim poprawa jakości ekosystemu Bałtyku. W zapobieganiu i redukcji zanieczyszczenia wody, pomagają one we wdrażaniu części obszarów tematycznych (PA) Nutri i Biogospodarka poprzez zajęcie się substancjami odżywczymi pochodzącymi z miast, rolnictwa, akwakultury i leśnictwa, jak również PA Zagrożenia, Bezpieczeństwo i Zdrowie poprzez zajęcie się chemikaliami i substancjami niebezpiecznymi w morzu i wodach śródlądowych. Działania te są zgodne z celem adaptacji tych PA do zmian klimatu.

Cel programu 2.2 Niebieska gospodarka

Wprowadzenie do działań

Region Morza Bałtyckiego posiada obfite **zasoby wodne i know-how** dla rozwoju błękitnej gospodarki, jak również wykazuje **troskę o ochronę środowiska** w zakresie zdrowych ekosystemów w **morzu i śródlądowych zbiornikach wodnych**.

Program wspiera działania w zakresie **zrównoważonego wykorzystania wód słodkich i morskich**, jak również **zasobów morskich** w innowacyjnym rozwoju biznesu w całym regionie w sektorach wschodzących i ustabilizowanych. Należą do nich akwakultura, niebieska biotechnologia, żegluga, rybołówstwo oraz turystyka przybrzeżna i morska.

Ponieważ różne sektory mogą korzystać z tych samych zasobów, działania powinny **pomóc w łagodzeniu potencjalnych konfliktów** między użytkownikami przestrzeni morskiej i ułatwić jej **wspólne wykorzystanie**. Ponadto w ramach programu zachęca się do podejmowania działań na rzecz niebieskich przedsiębiorstw, które **zwiększają ich odporność** na zmianę klimatu **i łagodzą** jej skutki.

Niewyczerpujący wykaz przykładowych działań:

- Tworzenie nowych możliwości biznesowych poprzez rozwijanie łańcuchów wartości dla zrównoważonych produktów i usług opartych na wodzie słodkiej i morzu zgodnie ze strategiami inteligentnej specjalizacji oraz wprowadzanie ich do obrotu;
- Opracowanie modeli zarządzania, komunikacji i współpracy między organami publicznymi i przemysłem w celu złagodzenia konfliktów i promowania wspólnego korzystania z przestrzeni morskiej i lądowej poprzez planowanie przestrzenne obszarów morskich i interakcję między lądem a morzem;
- Włączenie środków łagodzenia zmian klimatu do planów rozwoju niebieskiej gospodarki;
- Wprowadzenie wspólnych norm środowiskowych oraz czystych, cyfrowych, ekoefektywnych rozwiązań na statkach i w portach w celu ograniczenia emisji, przetwarzania i recyklingu odpadów i ścieków, zapobiegania przedostawaniu się gatunków do zbiorników wodnych;
- Usprawnienie zarządzania ruchem na morzu i wodach śródlądowych oraz wprowadzenie rozwiązań w zakresie zdalnego wsparcia nawigacyjnego, automatyzacji na statkach i w portach, w tym cyfrowych rozwiązań w zakresie certyfikacji i szkoleń zawodowych dla marynarzy;
- Dywersyfikacja produktów turystyki przybrzeżnej, morskiej i wodnej śródlądowej oraz łączenie ich z innymi sektorami, np. spożywczym, zdrowotnym, w celu przeciwdziałania sezonowości;

- Testowanie modeli biznesowych w zakresie usług ekosystemowych świadczonych przez niebieskie przedsiębiorstwa.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w realizację wybranego celu szczegółowego

Główne grupy docelowe programu zwiększają swoje zdolności do rozwijania niebieskiej gospodarki w bardziej kompetentny, zrównoważony i skuteczny sposób, biorąc pod uwagę zmieniający się klimat i troskę o środowisko w celu zachowania zdrowych wód morskich i śródlądowych. Te wspierane działania prowadzą do szerszego stosowania sprawdzonych rozwiązań, które ułatwiają przedsiębiorstwom dostęp do wód morskich i słodkich oraz powiązanych z nimi zasobów morskich, a także ich zrównoważone wykorzystanie. Pomagają one również zapobiegać zanieczyszczeniu wody, które może być spowodowane przez niebieską gospodarkę, poprzez sprawdzone i szeroko stosowane rozwiązania w zakresie czystej żeglugi lub waloryzacji usług ekosystemowych związanych z czystą wodą.

Wkład w Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Działania te przyczyniają się do osiągnięcia celów SUERMB w zakresie poprawy jakości ekosystemu Bałtyku i wzrostu dobrobytu. Pomagają one we wdrażaniu części obszarów tematycznych (PA) Innowacje, Biogospodarka i Nutri w rozwoju niebieskiej gospodarki poprzez zrównoważone wykorzystanie wody i zasobów morskich. Wspierają PA Ship, Safe, Secure w promowaniu niezawodnej i czystej żeglugi, PA Transport w ułatwianiu zrównoważonych i wydajnych systemów transportowych, PA Planowanie Przestrzenne w łagodzeniu konfliktów i wspólnym wykorzystaniu przestrzeni morskiej. Wspierają PA Turystykę i Kulturę w wykorzystaniu społecznych i kulturowych wartości ekosystemów morskich i zasobów wodnych jako możliwości biznesowych w sektorze turystycznym.

Cele programu uwzględniają zasadę "nie wyrządzania poważnej szkody".

2.2.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (ii), Artykuł 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki Produktu

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfika cyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
2	RSO2.5	RCO84	Wspólnie opracowane działania pilotażowe zrealizowane w ramach projektów	Działanie pilotażowe	1	68	Projekty główne Szacunkowa liczba projektów: 22 Oczekuje się, że każdy projekt przeprowadzi średnio 3 działania pilotażowe (w sumie 66 działania pilotażowe) Małe projekty Szacunkowa liczba projektów: 10

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Średnio oczekuje się, że 20% projektów przeprowadzi 1 działanie pilotażowe (łącznie 2 działania pilotażowe). Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 6 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona do 1 zamiast wstawiania 1,2. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.
2	RSO2.5	RCO87	Organizacje współpracują	Organizacja	42	686	Projekty główne

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfika cyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
			ce ponad granicami				W oparciu o dane statystyczne oczekuje się, że średnio w każdym projekcie weźmie udział 13 partnerów projektu i 15 organizacji stowarzyszonych (łącznie 616 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 10 zatwierdzonych projektów 2. nabór (2023 r.): 8 zatwierdzonych projektów 3. nabór (2024 r.): 4 zatwierdzone projekty. Całkowita liczba projektów głównych: 22 z udziałem

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfika cyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							łącznie 22*28= 616 organizacji Małe projekty Średnio szacuje się, że w każdy projekt zaangażowanych będzie 4 partnerów projektu i 3 organizacje stowarzyszone (łącznie 70 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 6 projektów zatwierdzonych i zakończonych do 2024 r. 2. nabór (2023 r.): 4 zatwierdzone projekty.

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfika cyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Całkowita liczba projektów głównych: 10 z udziałem łącznie 10*7= 70 organizacji Cel pośredni (2024) Wartość obejmie wszystkie organizacje partnerskie i organizacje stowarzyszone realizujące projekty zakończone do końca 2024 r. Główne projekty: żaden z projektów nie zostanie zakończony. Cel pośredni będzie wynosił 0.

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfika cyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Małe projekty: Do końca 2024 r., zostanie zakończonych 6 projektów, w których weźmie udział po 7 organizacji. Cel pośredni będzie wynosił $6 * 7 = 42$ organizacje.
2	RSO2.5	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	Rozwiązani e	1	35	Projekty główne Średnio oczekuje się, że każdy projekt opracuje 1,5 rozwiązania. (do 34 rozwiązań ogółem) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfika cyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							rozwiązanie (łącznie 2 rozwiązania) Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 6 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona do 1 zamiast wstawiania 1,2. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.5	PSR1	Organizacje o zwiększonym potencjale instytucjonalnym dzięki udziałowi w działaniach w ramach współpracy ponad granicami	Organizacja	0	2022	936	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 10 organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (zaokrąglone łącznie 836 organizacji). Małe projekty

									Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 5 organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 100 organizacji).
2	RSO2.5	RCR 104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	Rozwiązanie	0	2022	24	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Oczekuje się, że w ramach każdego projektu zostanie opracowane średnio 1 rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone

									(łącznie 22 rozwiązań) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone (łącznie 2 rozwiązania).
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.2.1.3 Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

Program jest skierowany do władz publicznych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, które są głównym motorem postępu w zakresie zrównoważonej gospodarki wodnej i wspierania rozwoju niebieskiej gospodarki w regionie. Gminy, rady regionalne, ministerstwa i agencje rządowe odgrywają ważną rolę w zarządzaniu wodą i korzystaniu z zasobów. Ponadto program jest skierowany do organizacji działających w sektorach mających wpływ na jakość wody, takich jak rolnictwo, akwakultura, niebieska biotechnologia, rybołówstwo, leśnictwo, żegluga oraz turystyka przybrzeżna i morska. Są to agencje sektorowe, ośrodki i rady doradcze, organizacje wspierające biznes, dostawcy infrastruktury i usług oraz przedsiębiorstwa. Zaangażowanie obywateli jest wspierane przez stowarzyszenia lub organizacje pozarządowe. Instytucje szkolnictwa wyższego i badawcze, a także ośrodki edukacyjne i szkoleniowe mogą dołączyć, ponieważ ich wiedza specjalistyczna jest ważna dla opracowania realnych i skutecznych rozwiązań w zakresie gospodarki wodnej i zrównoważonej niebieskiej gospodarki.

2.2.1.4 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

W ramach programu nie planuje się wykorzystania żadnych narzędzi terytorialnych, o których mowa powyżej. Działania w ramach tego celu szczegółowego odnoszą się do wyzwań i szans całego regionu Morza Bałtyckiego. Poszczególne działania koncentrują się na potrzebach konkretnych obszarów: Morza Bałtyckiego lub jego części, obszarów przybrzeżnych, śródlądowych obszarów miejskich i wiejskich. Gospodarka wodna na różnych terytoriach wymaga dostosowania podejścia i

zaangażowania określonych grup docelowych. Podobnie, podejścia do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych i morskich na różnych obszarach mogą wymagać dostosowania podejścia lub zaangażowania konkretnych grup docelowych.

2.2.1.5 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Nie dotyczy

2.2.1.6 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów według rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	ERDF	RSO2.5	173	19,198,101.00
2	ERDF	RSO2.5	58	5,000,000.00
2	ERDF	RSO2.5	60	5,000,000.00
2	ERDF	RSO2.5	64	17,500,000.00
2	ERDF	RSO2.5	75	12,500,000.00

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	ERDF	RSO2.5	01	59,198,101.00

Tabela 6: Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	ERDF	RSO2.5	33	59,198,101.00

2.3. Nazwa priorytetu (powtarzana dla każdego priorytetu)

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. d)

3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu

2.3.1. Cel szczegółowy RSO2.6 Gospodarka w obiegu zamkniętym

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e)

2.3.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych lub działań w ramach celów specyficznych Interreg oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Cel programu 3.1 Gospodarka o obiegu zamkniętym

Wprowadzenie do działań

Zapewnienie stałego wzrostu regionu Morza Bałtyckiego bez zwiększania presji na środowisko, w tym wodę, powietrze i glebę, wymaga przejścia do gospodarki o obiegu zamkniętym. Program wspiera działania, które ułatwiają przejście **od linearnego wykorzystania zasobów do ich obiegu zamkniętego**. Oznacza to utrzymywanie produktów i materiałów w użyciu tak długo, jak to możliwe. Program zachęca do **podejścia holistycznego**,

które wykracza poza gospodarkę odpadami i łączy się z wodą, energią, transportem i użytkowaniem gruntów. Wymaga to ułatwienia zmiany zachowań i zintegrowanego planowania. W konsekwencji, przejście do gospodarki o obiegu zamkniętym jest cennym czynnikiem **w walce z wyzwaniami środowiskowymi, takimi jak nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, nieodpowiednia jakość powietrza, a także zmiany klimatyczne.**

Aby przyspieszyć to przejście, Program szczególnie wspiera działania, które budują **sprzyjające środowisko i podnoszą świadomość** w zakresie możliwości gospodarki o obiegu zamkniętym. Działania te sprzyjają zmianom systemowym, które tworzą długoterminowe **możliwości dla biznesu**, a także **korzyści środowiskowe i społeczne**. Z tego powodu uważa się, że przedsiębiorstwa i społeczności znajdują się w centrum transformacji. Biorąc pod uwagę potrzeby podmiotów gospodarczych, program zapewnia przestrzeń do ponownego zdefiniowania podejść w zakresie **inteligentnej specjalizacji** w celu przyspieszenia zmiany w kierunku obiegu zamkniętego. Ponadto, działania powinny uwzględniać nie tylko potencjalnych zwycięzców, ale również osoby znajdujące się w **niekorzystnej sytuacji w wyniku procesów transformacji**. W stosownych przypadkach działania uwzględniają **nierównomierne skutki terytorialne**, np. między obszarami miejskimi i wiejskimi lub specyfikę obszarów oddalonych. Zachęca się do opracowywania rozwiązań, które pozwolą wykorzystać potencjał **digitalizacji** jako środka do osiągnięcia gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów w regionie Morza Bałtyckiego.

Niewyczerpujący wykaz przykładowych działań:

- Włączanie polityk gospodarki o obiegu zamkniętym do strategii terytorialnych i testowanie ich wdrażania, łączenie z innymi odpowiednimi strategiami regionalnymi i krajowymi, np. na rzecz inteligentnej specjalizacji;

- Mapowanie barier administracyjnych lub prawnych ograniczających podejście obiegu zamkniętego i określanie rozwiązań zgodnych z kompetencjami miast i regionów;
- Testowanie modeli zamówień publicznych, które wzmacniają rolę władz publicznych we wspieraniu przejścia na podejście obiegu zamkniętego;
- Ponowne przemyślenie procesów planowania miejskiego i regionalnego w sektorach kluczowych dla osiągnięcia obiegu zamkniętego (np. transport, woda, energia i gospodarka odpadami) w celu przyjęcia lepiej zintegrowanych i systemowych podejść;
- Koordynowanie i wspieranie inicjatyw przedsiębiorców i społeczeństwa obywatelskiego w promowaniu gospodarki o obiegu zamkniętym i wspieraniu zmiany postaw, tj. tworzeniu świadomości możliwości związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym wśród kadry zarządzającej przedsiębiorstw, właścicieli i konsumentów;
- Świadczenie usług wspierających, które pomagają przedsiębiorstwom przyjąć bardziej określone podejście, np. wspieranie przejścia od własności do nowych modeli biznesowych opartych na elastycznym i przystępnym cenowo dostępie do usług;
- Zastosowanie technologii cyfrowych w celu przekształcenia modeli biznesowych z liniowych w takie o obiegu zamkniętym, np. w celu dopasowania dostawców i producentów, śledzenia drogi komponentów i materiałów, pomocy w wirtualizacji produktów;
- Testowanie rozwiązań, które tworzą synergię między gospodarką ekologiczną i o obiegu zamkniętym, np. wspieranie symbiozy przemysłowej z wykorzystaniem materiałów odpadowych z przemysłu leśnego przez przedsiębiorstwa z różnych sektorów.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w realizację wybranego celu szczegółowego

Główne grupy docelowe Programu zwiększają swoją zdolność do przyspieszenia przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. W

szczegółności działania te poprawiają procesy planowania na poziomie lokalnym i regionalnym w celu umożliwienia gospodarki o obiegu zamkniętym. Ponadto ułatwiają one rozwój, testowanie i stosowanie rozwiązań, które przekształcają modele biznesowe z liniowych na takie o obiegu zamkniętym. Co więcej, działania zwiększają rolę społeczeństwa obywatelskiego w budowaniu świadomości możliwości związanych z obiegiem zamkniętym. Działania te prowadzą do przyjęcia perspektywy makroregionalnej w rozwoju rynków towarów o obiegu zamkniętym.

Wkład w Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Rodzaje działań wspieranych przez Program przyczyniają się do realizacji celów SUERMB w zakresie wzrostu dobrobytu i poprawy jakości ekosystemu Bałtyku. Wspierają one obszar tematyczny (PA) Innowacje poprzez osiągnięcie bardziej zasobooszczędnej gospodarki dzięki transformacji cyfrowej. Ponadto działania te przyczyniają się do "zielonej" zmiany w ramach podejścia inteligentnej specjalizacji wspieranego przez obszar tematyczny "Innowacje". Ponadto działania te wspierają PA Biogospodarka. Wykorzystują one możliwości wynikające z połączenia biogospodarki i zasad gospodarki obiegowej, np. poprzez symbiozę przemysłową. W swoim holistycznym podejściu cel Programu jest również istotny dla PA Zdrowie, który dąży do zintegrowania aspektów zdrowotnych z innymi sektorami, w tym z gospodarką o obiegu zamkniętym.

Cele programu uwzględniają zasadę "nie wyrządzania znacznej szkody".

2.3.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (ii), Artykuł 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki Produktu

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
3	RSO2.6	RCO84	Wspólnie opracowane działania pilotażowe zrealizowane w ramach projektów	Działanie pilotażowe	1	34	Projekty główne Szacunkowa liczba projektów: 11 Oczekuje się, że każdy projekt przeprowadzi średnio 3 działania pilotażowe. (w sumie 33 działania pilotażowe) Małe projekty Szacunkowa liczba projektów: 5

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Średnio oczekuje się, że 20% projektów przeprowadzi 1 działanie pilotażowe (łącznie 1 działanie pilotażowe). Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.
3	RSO2.6	RCO87	Organizacje współpracując	Organizacja	21	343	Projekty główne

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
			e ponad granicami				W oparciu o dane statystyczne oczekuje się, że średnio w każdym projekcie weźmie udział 13 partnerów projektu i 15 organizacji stowarzyszonych (łącznie 308 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 5 zatwierdzonych projektów 2. nabór (2023 r.): 4 zatwierdzone projekty 3. nabór (2024 r.): 2 zatwierdzone projekty Całkowita liczba projektów głównych: 11 z udziałem

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							łącznie 11*28= 308 organizacji Małe projekty Średnio szacuje się, że w każdy projekt zaangażowanych będzie 4 partnerów projektu i 3 organizacje stowarzyszone (łącznie 35 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 3 zatwierdzone i zakończone do 2024 r. projekty 2. nabór (2023 r.): 2 zatwierdzone projekty

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Całkowita liczba projektów małych: 5 z udziałem łącznie $5 \times 7 = 35$ organizacji Cel pośredni (2024) Wartość obejmie wszystkie organizacje partnerskie i organizacje stowarzyszone projektów zakończonych do końca 2024 r. Prognoza do końca 2024 roku przedstawia się następująco: Główne projekty: żaden z projektów głównych nie zostanie zakończony.

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Cel pośredni dla głównych projektów będzie wynosił 0. Małe projekty: Do końca 2024 r.. zostaną zakończone 3 projekty, w których udział weźmie po 7 organizacji. Cel pośredni dla małych projektów będzie wynosił: $3 \times 7 = 21$ organizacji
3	vi	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	Rozwiązani e	1	18	Projekty główne Średnio oczekuje się, że każdy projekt opracuje 1,5

Priorytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							rozwiązania. (w zaokrągleniu do 17 rozwiązań ogółem) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie (łącznie 1 rozwiązanie) Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Prioritet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
3	RSO2.6	PSR1	Organizacje o zwiększonym potencjale instytucjonalnym dzięki udziałowi w działaniach w ramach	Organizacja	0	2022	468	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 10 organizacji

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
			współpracy ponad granicami						spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 418 organizacji). Małe projekty Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 5 organizacji spoza partnerstwa na

Prior ytet	Cel szczegóło wy	Nr identy fikacyj ny	Wskaźnik	Jedno stka miary	Wartość bazowa	Rok refere ncyjny	Cel końco wy 2029	Źródło danych	Uwagi
									projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 50 organizacji).
3	RSO2.6	RCR 104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	Rozwi ązanie	0	2022	12	Sprawozda nia z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Oczekuje się, że w ramach każdego projektu zostanie opracowane średnio 1 rozwiązanie, które zostanie

Prior ytet	Cel szczegóło wy	Nr identy fikacyj ny	Wskaźnik	Jedno stka miary	Wartość bazowa	Rok refere ncyjny	Cel końco wy 2029	Źródło danych	Uwagi
									podjęte lub udoskonalone (łącznie 11 rozwiązań) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone (łącznie 1 rozwiązanie).

2.3.1.3 Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

W ramach tego celu program jest skierowany do władz publicznych na szczeblu lokalnym, regionalnym i, w stosownych przypadkach, krajowym. Program zachęca do angażowania obywateli za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Program oczekuje silnego zaangażowania sektora przedsiębiorstw, głównie poprzez organizacje wspierające przedsiębiorstwa, w tym w stosownych przypadkach bezpośrednio, np. w celu testowania konkretnych rozwiązań. Tego typu organizacje powinny być wspierane przez wyspecjalizowane agencje oraz dostawców infrastruktury i usług z sektorów kluczowych dla osiągnięcia obiegu zamkniętego, np. transportu, gospodarki wodnej, energetycznej i gospodarki odpadami. W tym względzie Program szczególnie zachęca do łączenia kompetencji pomiędzy różnymi sektorami. Instytucje szkolnictwa wyższego i badawcze, jak również ośrodki edukacyjne i szkoleniowe mogą przyłączyć się do działań współpracy transnarodowej w celu wsparcia głównych grup docelowych dodatkową wiedzą i kompetencjami, np. w zakresie budowania świadomości lub ekspertyz technicznych.

2.3.1.4 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

W ramach programu nie planuje się wykorzystania żadnych narzędzi terytorialnych, o których mowa powyżej. Działania w ramach tego celu szczegółowego odnoszą się do wyzwań i możliwości całego regionu Morza Bałtyckiego i zachęcają do podejścia w skali makroregionalnej. Aby umożliwić sprawiedliwe przejście w kierunku obiegu zamkniętego i najbardziej efektywne wykorzystanie istniejącego potencjału, program

uwzględnia różnice pomiędzy poszczególnymi rodzajami terytoriów, np. w procesach planowania na obszarach miejskich i wiejskich.

2.3.1.5 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Nie dotyczy

2.3.1.6 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów według rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.6	173	4,599,051.00
3	ERDF	RSO2.6	46	12,500,000.00
3	ERDF	RSO2.6	75	12,500,000.00

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.6	01	29,599,050.67

Tabela 6: Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.6	33	29,599,050.67

2.3.2. Cel szczegółowy RSO2.1 Efektywność energetyczna

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e)

2.3.2.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych lub działań w ramach celów specyficznych Interreg oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Cel programu 3.2 Transformacja energetyczna

Wprowadzenie do działań

Program wspiera działania zmierzające do **dekarbonizacji systemów energetycznych** w regionie w celu **zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych**.

Program zachęca do opracowywania rozwiązań **zwiększających efektywność energetyczną w procesach produkcji** przemysłowej, jak również w **budynkach publicznych i prywatnych**. Program zachęca również do działań, które rozwijają i testują rozwiązania mające na celu **zwiększenie produkcji energii odnawialnej** z lokalnie dostępnych zasobów. Ponadto, działania mogą pomóc w **dystrybucji i integracji energii odnawialnej** w różnych sektorach, takich jak budownictwo, przemysł, ciepłownictwo i chłodnictwo.

Działania mogą dostosowywać i aktualizować polityki i przepisy, jak również **koordynować plany i stosowanie rozwiązań ponad granicami**. Działania mogą **mobilizować przemysł i obywateli** do stosowania rozwiązań energetycznych na rzecz neutralności klimatycznej i planować **szersze zastosowanie** z innymi funduszami publicznymi lub prywatnymi.

Niewyczerpujący wykaz przykładowych działań:

- Przemysłenie polityk i przepisów oraz aktualizacja krajowych,

regionalnych lub lokalnych planów energetycznych pod kątem neutralności klimatycznej;

- Rozwiązanie problemu barier administracyjnych, prawnych i finansowych w celu przyspieszenia "fali renowacji" budynków publicznych i prywatnych, w tym opracowanie innowacyjnych systemów finansowania lub połączenie środków w zakresie efektywności energetycznej z zastosowaniem energii odnawialnej;
- Testowanie mechanizmów koordynacji transgranicznej dla rozwoju projektów dotyczących energii odnawialnej, z uwzględnieniem potrzeb planowania przestrzennego;
- Wzmocnienie integracji różnych systemów energetycznych i wzajemnych połączeń między odbiorcami energii z różnych sektorów;
- Wprowadzanie rozwiązań dla lokalnych sieci energetycznych, łączących wiele źródeł energii;
- Opracowanie polityki wsparcia publicznego w celu zachęcenia do szerszej produkcji, dostaw i magazynowania energii odnawialnej;
- Przyspieszenie tworzenia systemów produkcji, magazynowania i wykorzystania energii odnawialnej, a w szczególności energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych dostępnych lokalnie, z zastosowaniem innowacyjnych technologii;
- Pilotowanie działań wzmacniających zaangażowanie obywateli i przemysłu w dekarbonizację systemów energetycznych, w tym opracowanie i testowanie wytycznych dla okręgów energetycznych oraz standardów certyfikacji zielonego przemysłu, jak również ocena emisji gazów cieplarnianych i ich zmniejszanie w spójny sposób w skali transgranicznej.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w realizację wybranego celu szczegółowego

Główne grupy docelowe Programu zwiększają swoje możliwości w zakresie przejścia społeczeństwa i gospodarki w kierunku niskoemisyjnych systemów

energetycznych o zwiększonej efektywności energetycznej i zwiększonym wykorzystaniu energii odnawialnej. Wspierane działania prowadzą do szerszego zastosowania sprawdzonych rozwiązań w przemyśle i budownictwie w zakresie zwiększania ich efektywności energetycznej i zmniejszania zużycia energii. Holistyczne podejście do dążenia do zerowej emisji gazów cieplarnianych netto jest dodatkowo wzmocnione poprzez połączenie tych rozwiązań z przetestowanymi rozwiązaniami w zakresie wykorzystania energii odnawialnej, jak również ulepszonymi politykami na rzecz neutralności klimatycznej. Ponadto działania te prowadzą do zmiany wzorców zachowań obywateli i przemysłu w zakresie korzystania z energii. Takie podejście pozwala Programowi na uruchomienie przejścia na niskoemisyjne systemy energetyczne prowadzące do redukcji emisji gazów cieplarnianych w sposób kompleksowy i skoordynowany.

Oczekiwany wkład do Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego

Działania te przyczyniają się do osiągnięcia celu SUERMB, jakim jest poprawa spójności regionu. Działania te pomagają we wdrażaniu części obszaru tematycznego "Energia" w usprawnianiu wysiłków na rzecz efektywności energetycznej w regionie, jak również zwiększaniu udziału energii odnawialnej poprzez pogłębianie współpracy regionalnej. Działania pomagają w dzieleniu się najlepszymi praktykami, co przyczynia się do rozwoju długoterminowych strategii renowacji i integracji odnawialnych źródeł energii w sektorach budownictwa, przemysłu, ciepłownictwa i chłodnictwa. Ponadto, działania wspierają PA Biogospodarka w zwiększaniu produkcji energii odnawialnej z regionalnych zasobów biologicznych. Działania wspierają PA Planowanie Przestrzenne we wzmacnianiu stosowania podejścia ukierunkowanego na konkretne miejsce przy opracowywaniu rozwiązań dla produkcji energii odnawialnej z lokalnie dostępnych zasobów, jak również koordynację planów energetycznych ponad granicami. Cele programu uwzględniają zasadę "nie wyrządzania znacznej szkody".

2.3.2.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (ii), Artykuł 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki Produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
3	RSO2.1	RCO84	Wspólnie opracowane działania pilotażowe zrealizowane w ramach projektów	Działanie pilotażowe	1	34	Projekty główne Szacunkowa liczba projektów: 11 Oczekuje się, że każdy projekt przeprowadzi średnio 3 działania pilotażowe. (w sumie 33 działania pilotażowe) Małe projekty Szacunkowa liczba projektów: 5 Średnio oczekuje się, że 20% projektów przeprowadzi 1

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							działanie pilotażowe (łącznie 1 działanie pilotażowe). Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.
3	RSO2.1	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	Organizacja	21	343	Projekty główne W oparciu o dane statystyczne oczekuje się, że średnio w każdym projekcie weźmie udział

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							13 partnerów projektu i 15 organizacji stowarzyszonych (łącznie 308 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 5 zatwierdzonych projektów 2. nabór (2023 r.): 4 zatwierdzone projekty 3. nabór (2024 r.): 2 zatwierdzone projekty Całkowita liczba projektów głównych: 11 z udziałem łącznie $11 \cdot 28 = 308$ organizacji Małe projekty Średnio szacuje się, że w każdy projekt zaangażowanych będzie

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							4 partnerów projektu i 3 organizacje stowarzyszone (łącznie 35 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 3 zatwierdzone i zakończone do 2024 r. projekty 2. nabór (2023 r.): 2 zatwierdzone projekty Całkowita liczba projektów małych: 5 z udziałem łącznie $5 \times 7 = 35$ organizacji Cel pośredni (2024) Wartość obejmie wszystkie organizacje partnerskie i podmioty stowarzyszone

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							projektów zamkniętych do końca 2024 roku. Prognoza do końca 2024 roku przedstawia się następująco: Główne projekty: Żaden z głównych projektów nie zostanie zakończony. Cel pośredni dla projektów głównych będzie wynosił 0. Małe projekty: Do końca 2024 r., zostaną zakończone 3 projekty – w każdym z nich weźmie udział po 7 partnerów. Cel pośredni dla małych projektów będzie wynosił:

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							3*7 = 21 organizacji
3	RSO2.1	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	Rozwiązanie	1	18	Projekty główne Średnio oczekuje się, że każdy projekt opracuje 1,5 rozwiązania. (w zaokrągleniu do 17 rozwiązań ogółem) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie (łącznie 1 rozwiązanie) Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
3	RSO2.1	PSR1	Organizacje o zwiększonym potencjale	Organizacja	0	2022	468	Sprawozdania z postępów w	Projekty główne Szacuje się, że oprócz

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
			instytucjonalnym dzięki udziałowi w działaniach w ramach współpracy ponad granicami					realizacji projektów	organizacji wyliczonych dla RCO87, 10 organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 418 organizacji). Małe projekty Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
									dla RCO87, 5 organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 50 organizacji).
3	RSO2.1	RCR 104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	Rozwiązanie	0	2022	12	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Oczekuje się, że w ramach każdego projektu zostanie

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
									opracowane średnio 1 rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone (łącznie 11 rozwiązań) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie, które zostanie

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
									podjęte lub udoskonalone (łącznie 1 rozwiązanie).

2.3.2.3 Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

Program jest skierowany do władz publicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym jako głównych motorów dekarbonizacji systemów energetycznych. Gminy, rady regionalne, ministerstwa oraz agencje rządowe odgrywają ważną rolę w wyznaczaniu strategicznego kierunku zwiększania efektywności energetycznej, jak również produkcji i wykorzystania energii odnawialnej. Mają one ważną rolę w mobilizowaniu przemysłu i obywateli do wprowadzania rozwiązań energetycznych dla neutralności klimatycznej. Program jest również skierowany do organizacji, które wspierają tę transformację. Są to agencje sektorowe, ośrodki i rady doradcze, organizacje wspierające biznes, dostawcy infrastruktury i usług oraz przedsiębiorstwa. Zaangażowanie obywateli jest wspierane poprzez stowarzyszenia lub organizacje pozarządowe. Instytucje szkolnictwa wyższego i badawcze, jak również ośrodki edukacyjne i szkoleniowe mogą dołączyć, ponieważ ich wiedza i kompetencje są bardzo ważne dla rozwoju opłacalnych i efektywnych rozwiązań energetycznych.

2.3.2.4 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

W ramach programu nie planuje się wykorzystania żadnych narzędzi terytorialnych, o których mowa powyżej. Działania w ramach tego celu szczegółowego odnoszą się do wyzwań i szans całego regionu Morza Bałtyckiego. Różne działania skupiają się na potrzebach konkretnych obszarów: obszarów miejskich i wiejskich, obszarów z różnymi lokalnymi źródłami biologicznymi do produkcji energii odnawialnej. Zastosowanie rozwiązań energooszczędnych lub rozwiązań w zakresie produkcji energii

odnawialnej na różnych obszarach wymaga dostosowania podejścia i zaangażowania określonych grup docelowych.

2.3.2.5 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Nie dotyczy

2.3.2.6 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów według rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.1	173	2,099,051.00
3	ERDF	RSO2.1	44	7,500,000.00
3	ERDF	RSO2.1	46	12,500,000.00
3	ERDF	RSO2.1	53	7,500,000.00

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.1	01	29,599,050.67

Tabela 6: Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.1	33	29,599,050.67

2.3.3. Cel szczegółowy RS02.8 Zrównoważona mobilność miejska

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e)

2.3.3.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych lub działań w ramach celów specyficznych Interreg oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Cel programu 3.3 Inteligentna zielona mobilność

Wprowadzenie do działań

Region Morza Bałtyckiego ma duży potencjał, aby osiągnąć **znaczną redukcję emisji gazów cieplarnianych** dla mobilności w swoich miastach, miasteczkach i połączonych z nimi obszarach wiejskich. Dzięki wykorzystaniu paliw odnawialnych, czystej energii elektrycznej i cyfryzacji.

Zielony system mobilności dobrze funkcjonujący również transgranicznie jest niezbędny dla rozwoju BSR. Program wspiera działania, które zapewniają sprawne przemieszczanie się ludzi i towarów na obszarach miejskich i wiejskich oraz przez te obszary przy jednoczesnym oszczędzaniu zasobów poprzez **zwiększanie wydajności, integrację różnych rodzajów transportu i przyspieszanie cyfryzacji.**

Program zachęca do opracowywania rozwiązań, które **harmonizują systemy mobilności** ponad granicami i w ten sposób umożliwiają **spójne wykorzystanie rozwiązań w zakresie zielonej mobilności.** Ponadto program zachęca do działań, które **zwiększają zdolność władz publicznych** w zakresie planowania krajowego, regionalnego i miejskiego do wprowadzania **ekologicznych i inteligentnych rozwiązań w zakresie mobilności w celu ograniczenia zanieczyszczeń** w miastach i miejscowościach oraz na ich zapleczu. Program chce **zmobilizować przedsiębiorstwa transportowe i obywateli** do aktywnego korzystania z

ekologicznych i inteligentnych rozwiązań w zakresie mobilności. W ten sposób celem nie jest jedynie wprowadzenie rozwiązań technicznych, ale także zmiana zachowań i wymagań związanych z mobilnością.

Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) oferują strategiczne i zintegrowane podejście do skutecznego radzenia sobie ze złożonością tematów związanych z inteligentną i zieloną mobilnością w miastach różnej wielkości, w tym na terenach wiejskich z nimi połączonych. Dlatego też, gdy tylko jest to możliwe, opracowane rozwiązania w zakresie mobilności powinny być oparte na istniejących SUMP lub być częścią zrewidowanych lub nowo opracowanych SUMP.

Niewyczerpujący wykaz przykładowych działań:

- Opracowanie wspólnych standardów w celu harmonizacji systemów mobilności, aby zapewnić kompatybilność zielonych rozwiązań pomiędzy miastami, miasteczkami ich zapleczem oraz ponad granicami, np. w zakresie systemów ładowania, nowych rodzajów pojazdów;
- Wykorzystanie innowacyjnych technologii i planowanie infrastruktury w celu rozwoju niskoemisyjnych, ekologicznych i inteligentnych rozwiązań w transporcie multimodalnym.
- Wspieranie krajowych, regionalnych i lokalnych władz publicznych w opracowywaniu, testowaniu, zamawianiu i wdrażaniu ekologicznego i multimodalnego transportu jako zintegrowanej spójnej usługi przy użyciu narzędzi cyfrowych;
- Rewizja miejskich, wiejskich i regionalnych planów zagospodarowania przestrzennego i planowania transportu w celu dostosowania ich do innowacji w zakresie pojazdów i usług, a także promowania efektywnej przestrzennie mobilności we wszystkich rodzajach transportu (autonomicznych, połączonych, elektrycznych, współdzielonych i aktywnych opcji mobilności, np. chodzenia pieszo i jazdy na rowerze);
- Testowanie, wprowadzanie i stosowanie rozwiązań cyfrowych (analityka big data, przetwarzanie danych w czasie rzeczywistym, inteligentne systemy

transportowe), które regulują przepływ ruchu, optymalizują transport osób i towarów oraz przewidują zmieniające się wzorce mobilności.

- Testowanie i wdrażanie innowacyjnych technologii oraz planowanie infrastruktury do produkcji, magazynowania i dystrybucji paliw odnawialnych (np. biopaliw, wodoru) w miastach i regionach w celu zastąpienia oleju napędowego i benzyny w transporcie;
- Planowanie i pilotowanie e-mobilności, usług inteligentnych sieci i stacji ładowania, w tym energii elektrycznej produkowanej lokalnie, oraz podłączanie zielonej energii do istniejących sieci energetycznych;
- Planowanie infrastruktury ładowania na stacjach transportu publicznego i w węzłach towarowych, przekształcanie stacji benzynowych w węzły ładowania paliw odnawialnych;
- Zwiększenie mobilności transportu towarowego poprzez wprowadzenie wspólnych rozwiązań i centrów rozproszonych z wykorzystaniem platform cyfrowych w celu maksymalizacji efektywności wykorzystania pojazdów.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w realizację wybranego celu szczegółowego

Główne grupy docelowe programu zwiększają swoją zdolność do przenoszenia miast i regionów w kierunku ekologicznych, inteligentnych i spójnych systemów mobilności. Opisane działania ułatwiają rozwój, testowanie i stosowanie rozwiązań, które zwiększają efektywność energetyczną, zwiększają wykorzystanie paliw odnawialnych i zmniejszają zanieczyszczenia pochodzące z transportu w miastach, miasteczkach i na ich zapleczu. Pomogą one regionowi znacznie ograniczyć emisje z transportu, a tym samym osiągnąć neutralność klimatyczną. Działania te zaowocują różnymi rozwiązaniami w zakresie integracji zautomatyzowanych, współdzielonych i aktywnych opcji mobilności z systemami mobilności miejskiej. Inne rozwiązania przyspieszają wdrażanie paliw transportowych zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, publicznych punktów ładowania i uzupełniania paliwa, jak również podłączenie ekologicznych i

lokalnych zasobów energii do sieci energetycznych i e-mobilności w miastach i regionach.

Wkład w Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Działania te przyczyniają się do osiągnięcia celu SUERMB, jakim jest poprawa spójności regionu i wzrost dobrobytu. Działania wspierają PA Transport w usprawnianiu wysiłków mających na celu rozwój środków dla transportu neutralnego dla klimatu i bez zanieczyszczeń oraz w celu ułatwienia innowacyjnych technologii i rozwiązań transportowych w BSR. Działania zgodne ze Strategią będą wspierać BSR w byciu pionierem w ekologizacji sektora transportowego w Europie. Celem jest rozwijanie strategii zrównoważonego łańcucha dostaw jako podejścia wielopaliwowego w BSR (z paliwami alternatywnymi, takimi jak biopaliwa i wodór). Program będzie pomagał w integracji transportu długodystansowego w planowaniu mobilności miejskiej w sposób ekologiczny i inteligentny jako warunek wstępny dla sprawnego transportu ostatniej mili (towarowego i pasażerskiego). Ponadto działania wspierają PA Energia w promowaniu zaawansowanych biopaliw i elektryfikacji w transporcie, jak również integracji sektorowej i łączenia sektorów, które mogą pomóc w dekarbonizacji sektora transportu. Ponadto działania te wspierają PA Planowanie Przestrzenne w promowaniu podejścia ukierunkowanego terytorialnie do polityki rozwoju terytorialnego, w tym sektora transportu. Cele programu uwzględniają zasadę "nie wyrządzania poważnej szkody".

2.3.3.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (ii), Artykuł 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki Produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
3	RSO2.8	RCO84	Wspólnie opracowane działania pilotażowe zrealizowane w ramach projektów	Działanie pilotażowe	1	34	Projekty główne Szacunkowa liczba projektów: 11 Oczekuje się, że każdy projekt przeprowadzi średnio 3 działania pilotażowe. (w sumie 33 działania pilotażowe) Małe projekty Szacunkowa liczba projektów: 5 Średnio oczekuje się, że 20% projektów przeprowadzi 1

Prior ytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							działanie pilotażowe (łącznie 1 działanie pilotażowe). Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.
3	RSO2.8	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	Organizacja	21	343	Projekty główne W oparciu o dane statystyczne oczekuje się, że średnio w każdym projekcie weźmie udział 13 partnerów projektu i 15

Prior ytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							organizacji stowarzyszonych (łącznie 308 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 5 zatwierdzonych projektów 2. nabór (2023 r.): 4 zatwierdzone projekty 3. nabór (2024 r.): 2 zatwierdzone projekty Całkowita liczba projektów głównych: 11 z udziałem łącznie $11 \times 28 = 308$ organizacji Małe projekty Średnio szacuje się, że w każdy projekt zaangażowanych będzie 4 partnerów projektu i 3

Prior ytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							organizacje stowarzyszone (łącznie 35 organizacji). 1. nabór (2022 r.): 3 zatwierdzone i zakończone do 2024 r. projekty 2. nabór (2023 r.): 2 zatwierdzone projekty Całkowita liczba projektów małych: 5 z udziałem łącznie $5 \times 7 = 35$ organizacji Cel pośredni (2024) Wartość obejmie wszystkie organizacje partnerskie i organizacje stowarzyszone projektów zakończonych do końca 2024 r.

Prior ytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Prognoza do końca 2024 roku przedstawia się następująco: Główne projekty: Żaden z głównych projektów nie zostanie zakończony. Cel pośredni dla projektów głównych będzie wynosił 0. Małe projekty: Do końca 2024 r., zostaną zakończone 3 projekty – w każdym z nich weźmie udział 7 partnerów. Cel pośredni dla małych projektów będzie wynosił: $3 \cdot 7 = 21$ organizacji

Prior ytet	Cel szczeg ółowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
3	RSO2.8	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	Rozwiązanie	1	18	Projekty główne Średnio oczekuje się, że każdy projekt opracuje 1,5 rozwiązania. (w zaokrągleniu do 17 rozwiązań ogółem) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie (łącznie 1 rozwiązanie) Cel pośredni (2024) Oczekuje się, że do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 3 małe projekty. Wartość jest zaokrąglona w górę do 1 zamiast wstawiania 0,6. Oczekuje się, że

Prioritet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							żaden z projektów podstawowych nie zostanie sfinalizowany do końca 2024 r.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
3	RSO2.8	PSR1	Organizacje o zwiększonym potencjale instytucjonalnym dzięki udziałowi w działaniach w ramach	Organizacja	0	2022	468	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 10

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
			współpracy ponad granicami						organizacji spoza partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 418 organizacji). Małe projekty Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 5 organizacji spoza

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
									partnerstwa na projekt zwiększy swój potencjał instytucjonalny (łącznie 50 organizacji).
3	RSO2.8	RCR 104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	Rozwiązanie	0	2022	12	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Projekty główne Oczekuje się, że w ramach każdego projektu zostanie opracowane średnio 1 rozwiązanie,

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
									które zostanie podjęte lub udoskonalone (łącznie 11 rozwiązań) Małe projekty Średnio oczekuje się, że w ramach 20% projektów zostanie opracowane 1 rozwiązanie, które zostanie podjęte lub udoskonalone

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
									(łącznie 1 rozwiązanie).

2.3.3.3 Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

Program jest skierowany do władz publicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, odpowiedzialnych za transport, planowanie i ochronę środowiska. Gminy, rady regionalne, ministerstwa, jak również agencje rządowe odgrywają ważną rolę w organizowaniu usług transportowych w regionie. Ponadto, Program jest skierowany do organizacji z sektorów, które oferują i wykorzystują różne rodzaje transportu. Są to operatorzy logistyczni i transportowi, inni dostawcy infrastruktury i usług oraz przedsiębiorstwa. Obywatele są głównymi odbiorcami usług transportowych, a ich zaangażowanie jest wspierane poprzez stowarzyszenia lub organizacje pozarządowe. Instytucje szkolnictwa wyższego i instytucje badawcze mogą przyłączyć się do działań w ramach współpracy transnarodowej, ponieważ ich wiedza fachowa i kompetencje są ważne przy opracowywaniu innowacyjnych i efektywnych rozwiązań w zakresie transportu i mobilności.

2.3.3.4 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

W ramach programu nie planuje się wykorzystania żadnych narzędzi terytorialnych, o których mowa powyżej. Działania w ramach tego celu szczegółowego odnoszą się do wyzwań i szans całego regionu Morza Bałtyckiego. Różne działania skupiają się na potrzebach konkretnych obszarów: na poziomie krajowym lub regionalnym, zwłaszcza obszarów miejskich, ale także wiejskich. Rozwiązania w zakresie ekologicznego

transportu na różnych obszarach wymagają dostosowania podejścia i zaangażowania określonych grup docelowych.

2.3.3.5 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Nie dotyczy

2.3.3.6 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów według rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.8	173	12,099,051.00
3	ERDF	RSO2.8	81	5,000,000.00
3	ERDF	RSO2.8	85	10,000,000.00
3	ERDF	RSO2.8	86	2,500,00.00

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.8	01	29,599,050.67

Tabela 6: Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	ERDF	RSO2.8	33	29,599,050.67

2.4. Nazwa priorytetu (powtarzana dla każdego priorytetu)

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. d)

4. Zarządzanie współpracą

2.4.1. Cel szczegółowy ISO6.6 Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e)

2.4.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych lub działań w ramach celów specyficznych Interreg oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Cel programu 4.1 Platformy projektów

Wprowadzenie do działań

Program wspiera **współpracę projektów finansowanych przez UE** w ramach platform projektowych. Dzięki tym działaniom **wyniki** różnych projektów z **różnych programów finansowania UE** są **w uporządkowany sposób** udostępniane zainteresowanym stronom w regionie Morza Bałtyckiego. Działania platform projektowych **pomagają władzom publicznym i innym organizacjom w łatwiejszym dostępie do rezultatów projektów**. Pokazują one, jak różne **rezultaty wzajemnie się uzupełniają**, wykorzystując **synergię między funduszami UE**.

Proponowane działania identyfikują istotne dla regionu Morza Bałtyckiego **rozwiązania opracowane w ramach projektów** oraz **łączą je i syntetyzują** z innymi inicjatywami w programach finansowania UE, współfinansowanymi również przez kraj partnerski – Norwegię. Działania koncentrują się na **przekazywaniu i transferze** tych syntez rozwiązań do

szerszych grup docelowych, wykraczających poza zwykłe partnerstwa. W szczególności działania są **skierowane do władz publicznych** jako głównych motorów zmian polityki w regionie. Ponadto, działania ściśle angażują odpowiednie **organizacje panbałtyckie** w celu wzmocnienia komunikacji, jak również **koordynatorów obszarów tematycznych** Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w celu wprowadzenia tej **syntezy do ram polityki regionalnej**. Program wspiera prace w ramach platform projektowych zgodnie z **priorytetami tematycznymi** Programu.

Przykładowe działania w ramach platform projektowych:

- Identyfikowanie rozwiązań opracowanych w ramach różnych projektów Interreg i innych projektów finansowanych przez UE, istotnych dla regionu Morza Bałtyckiego, ich strukturyzacja i dokonywanie syntez w oparciu o potrzeby grup docelowych;
- Analizowanie know-how wypracowanego w projektach badawczych i innowacyjnych, jak również doświadczeń z projektów inwestycyjnych współfinansowanych ze środków UE i łączenie ich z ustaleniami projektów Interreg;
- Stworzenie kanałów komunikacji i narzędzi uczenia się w celu dotarcia do władz publicznych i innych organizacji, aby umożliwić im dostęp do syntezy rozwiązań;
- Wprowadzanie syntezy rozwiązań do codziennej pracy władz publicznych, wyspecjalizowanych agencji i innych organizacji działających w tych obszarach tematycznych;
- Zaspokajanie potrzeb w zakresie kształtowania polityki dotyczącej złożonych wyzwań, które wymagają rozwiązań pochodzących z różnych programów Interreg i innych programów finansowanych przez UE na różnych poziomach zarządzania i w różnych sektorach;
- Dotarcie do odpowiednich organów politycznych i decyzyjnych oraz innych organizacji na poziomie krajowym i panbałtyckim oraz dostarczenie im usprawnionych wyników różnych projektów Interreg i innych projektów

finansowanych przez UE w celu bardziej efektywnego rozwoju polityki i struktur zarządzania.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w wybrane działanie

Główne grupy docelowe programu zwiększają swoje zdolności do rządzenia i zarządzania obszarami odpowiedzialności w swoich regionach i ponad granicami. Podejmując syntezę wyników różnych programów finansowania UE w różnych obszarach tematycznych, mają one większe możliwości skuteczniejszego rozwiązywania problemów terytorialnych. Są one w lepszej sytuacji, jeśli chodzi o poprawę procesów kształtowania polityki i struktur zarządzania w regionie.

Oczekiwany wkład do Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego

Działania te przyczyniają się do osiągnięcia wszystkich trzech celów SUERMB: poprawy jakości ekosystemu Bałtyku, poprawy spójności regionu i wzrostu dobrobytu. Działania zapewniają syntezę sprawdzonych rozwiązań i pomagają we wdrażaniu działań w wielu obszarach tematycznych (PA) SUERMB, na przykład PA Nutri, Biogospodarka, Innowacje, Statki, Planowanie Przestrzenne, Zagrożenia, Energia, Transport. Aktywnie podsumowują rozwiązania wypracowane w ramach różnych programów finansowania UE zgodnie z celami obszarów tematycznych i prowadzą do ich szerszej komunikacji i zastosowania na poziomie polityki i wśród praktyków. Cele programu uwzględniają zasadę "nie wyrządzania poważnej szkody".

2.4.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: Artykuł 17 ust. 4 lit. e) ppkt (ii), Artykuł 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki Produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
4	ISO6.6	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	Organizacja	0	260	Szacunkowa liczba platform projektów: 13 Szacuje się, że w każdą platformę projektu zaangażowanych będzie 10 partnerów projektu i 10 organizacji

Priorytet	Cel szczegółowy	Numer Identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							stowarzyszonych (łącznie 260 organizacji).

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
4	ISO6.6	PSR1	Organizacje o zwiększonym potencjale instytucjonalnym dzięki udziałowi w działaniach w ramach	Organizacja	0	2022	520	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	Szacuje się, że oprócz organizacji wyliczonych dla RCO87, 20 organizacji spoza partnerstwa na platformę projektu zwiększy swój

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
			współpracy ponad granicami						potencjał instytucjonalny (łącznie 520 organizacji).

2.4.1.3 Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

Program jest skierowany do władz publicznych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, które są głównymi motorami zmian w polityce, a także przyczyniają się do rozwoju regionalnego w różnych dziedzinach i sektorach. Gminy, rady regionalne, ministerstwa i agencje rządowe odgrywają ważną rolę w zarządzaniu tym rozwojem. Program skierowany jest również do przedstawicieli Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego, na przykład koordynatorów obszarów tematycznych, jak również do organizacji panbałtyckich. Ponadto Program jest skierowany do organizacji działających w sektorach objętych priorytetami tematycznymi Programu. Są to agencje sektorowe, centra doradztwa, organizacje wspierające biznes, dostawcy infrastruktury i usług oraz przedsiębiorstwa. Zaangażowanie obywateli jest wspierane przez stowarzyszenia lub organizacje pozarządowe. Instytucje szkolnictwa wyższego i instytucje badawcze, jak również ośrodki edukacyjne i szkoleniowe mogą się przyłączyć, ponieważ ich wiedza specjalistyczna jest ważna dla syntezy rozwiązań.

2.4.1.4 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

W ramach programu nie planuje się wykorzystania żadnych narzędzi terytorialnych, o których mowa powyżej. Działania w ramach tego wybranego działania dotyczą wyzwań i możliwości całego regionu Morza Bałtyckiego. Działania koncentrują się na potrzebach różnych obszarów tematycznych, co może wymagać dostosowania podejścia do konkretnych terytoriów, na przykład Morza Bałtyckiego, obszarów miejskich lub wiejskich oraz zaangażowania konkretnych grup docelowych.

2.4.1.5 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Nie dotyczy

2.4.1.6 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów według rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	ERDF	ISO6.6	173	12,600,000.00

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	ERDF	ISO6.6	01	12,600,000.00

Tabela 6: Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	ERDF	ISO6.6	33	12,600,000.00

2.4.2. Cel szczegółowy ISO6.1Zdolności instytucjonalne władz publicznych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e)

2.4.2.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych lub działań w ramach celów specyficznych Interreg oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Cel programu 4.2 Zarządzanie makroregionalne

Wprowadzenie do działań

Program wspiera działania, które **wdrażają i wzmacniają zarządzanie i działania komunikacyjne** w ramach strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB). Działania te mogą ułatwiać dyskusje polityczne i **inicjować zmiany w polityce, budować sieć** w celu opracowywania projektów i innych inicjatyw zgodnych z planem działania SUERMB lub badać i **zabezpieczać potencjalne źródła** finansowania na poziomie unijnym, krajowym lub regionalnym w celu zapewnienia ich realizacji.

Program zapewnia wsparcie **koordynatorom obszarów tematycznych SUERMB** (PAC) w wykonywaniu dodatkowych zadań w celu koordynacji planowania i wdrażania obszarów tematycznych SUERMB. Program wspiera również działania mające na celu **informowanie** regionalnych i unijnych interesariuszy **o postępach i osiągnięciach** tych obszarów, zmianach i kolejnych krokach w realizacji Planu Działań SUERMB. Ponadto program wspiera organizację spotkań w formie **forów strategicznych** w celu zaangażowania polityków, różnych szczebli zarządzania i społeczeństwa obywatelskiego w omawianie aktualnych kwestii SUERMB. Program wspiera zapewnianie **pomocy administracyjnej, komunikacyjnej i w zakresie budowania zdolności** narodowym koordynatorom SUERMB i innym zainteresowanym stronom, na przykład w formie punktu obsługi Strategii. We wszystkich działaniach program zachęca do pogłębiania **współpracy z krajami nienależącymi do UE** w celu zapewnienia **synergii** między SUERMB a strategiami krajów nienależących do UE, jak również postępu w **pracach nad wspólnymi priorytetami**.

Przykładowe działania:

- Pomoc dla koordynatorów obszarów tematycznych SUERMB.

Działania mogą koordynować dyskusje na temat polityki i uwzględniać potrzebę jej zmiany. Mogą one budować sieci, angażować zainteresowane strony w procesy w obszarach tematycznych w sposób systematyczny, wspierać tworzenie pomysłów na projekty i ich realizację. Działania mogą wspierać monitorowanie postępów i oceniać, czy uzgodnione cele zostały osiągnięte, regularnie dokonywać przeglądu celów, procesów, działań i wyników, a w razie potrzeby zmieniać je i aktualizować.

- Organizacja forów Strategii.

Forum Strategii jest miejscem spotkań organizacji wdrażających SUERMB i innych zainteresowanych stron. Działania te, organizowane w formie konferencji lub podobnej, mogą informować decydentów politycznych, władze publiczne i szerszą publiczność o pracach SUERMB, jej celach i osiągnięciach, jak również o postępach w realizacji wspólnych priorytetów z krajami nienależącymi do UE. Mogą one stymulować dyskusje polityczne i upowszechniać wyniki. Działania mogą stworzyć zainteresowanym stronom okazję do nawiązania kontaktów i pomóc w aktywnym zaangażowaniu ich w planowanie i realizację planu działania SUERMB.

- Wsparcie dla punktu obsługi Strategii.

Działania mogą zapewnić wsparcie administracyjne dla narodowych koordynatorów SUERMB. Mogą one wspierać budowanie potencjału podmiotów zaangażowanych w SUERMB oraz strategię krajów partnerskich. Działania mogą wspierać monitorowanie i ocenę osiągnięć, stymulować wymianę i dzielenie się wiedzą w poszczególnych obszarach tematycznych. Mogą one koordynować komunikację, w tym prowadzenie strony internetowej SUERMB i innych narzędzi komunikacyjnych.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w wybrane działanie

W rezultacie odpowiedzialne organizacje posiadają zdolność do koordynowania postępów i osiągnięć SUERMB oraz informowania o nich, a także do aktywnego angażowania różnych zainteresowanych stron w regionie i pracy nad wspólnymi priorytetami UE i krajów nienależących do

UE. Wspierane działania wzmacniają struktury zarządzania w SUERMB i stymulują dyskusje polityczne w regionie Morza Bałtyckiego, tworzą sieci, angażują i motywują różne zainteresowane strony do planowania działań i zabezpieczania dalszych funduszy na realizację planu działania SUERMB. Zapewniają one również synergię pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w SUERMB i podmiotami zaangażowanymi w inne strategie w krajach nienależących do UE w regionie Morza Bałtyckiego.

Oczekiwany wkład do Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego

Wszystkie te działania przyczyniają się do realizacji SUERMB poprzez ułatwianie aktywnej i skutecznej koordynacji między instytucjami odpowiedzialnymi za SUERMB, rozwijanie ich zdolności oraz komunikację i zaangażowanie zainteresowanych stron.

Cele programu uwzględniają zasadę "nie wyrządzania poważnej szkody".

2.4.2.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki Produktu

Prior ytet	Cel szczegó łowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
4	ISO6.1	RCO118	Organizacje współpracujące na rzecz wielopoziomowego zarządzania strategiami makroregionalnymi	Organizacja	4	42	PAC Szacunkowa liczba organizacji uczestniczących we wszystkich PAC: 28 Punkt strategiczny Szacunkowa liczba zaangażowanych organizacji: 2 Doroczne Fora

Prior ytet	Cel szczegó łowy	Numer Identyfi kacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]	Uwagi
							Liczba Forów organizowanych w latach 2023-2028: 6 Doroczne Forum 2022 będzie finansowane z programu 2014-2020 Szacowana liczba zaangażowanych organizacji na jedno Forum: 2 (łącznie 12 organizacji). Cel pośredni (2024) Do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 2 doroczne fora, organizowane przez 4 organizacje łącznie.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy 2029	Źródło danych	Uwagi
4	ISO6.1	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami po zakończeniu projektu	Organizacja	0	2022	42	Sprawozdania z postępów w realizacji projektów	PAC Szacunkowa liczba organizacji współpracujących po zakończeniu PAC: 28 Punkt strategiczny Szacunkowa liczba organizacji współpracujących po zakończeniu realizacji punktu Strategii: 2 Doroczne Fora

Prior ytet	Cel szczegó łowy	Nr identy fikacyj ny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wart ość bazo wa	Rok refer encyj ny	Cel końco wy 2029	Źródło danych	Uwagi
									Liczba Forów organizowanych w latach 2023-2028: 6 Doroczne Forum 2022 będzie finansowane z programu 2014-2020 Szacowana liczba zaangażowanych organizacji na jedno Forum: 2 (łącznie 12 organizacji) Cel pośredni (2024)

Prior ytet	Cel szczegó łowy	Nr identy fikacyj ny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wart ość bazo wa	Rok refer encyj ny	Cel końco wy 2029	Źródło danych	Uwagi
									Do końca 2024 r. zostaną sfinalizowane 2 doroczne fora, organizowane przez 4 organizacje łącznie.

2.4.2.3. Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

Program jest skierowany do organizacji wyznaczonych jako koordynatorzy obszarów tematycznych SUERMB, narodowi koordynatorzy SUERMB oraz podmioty międzynarodowe, krajowe i regionalne władze publiczne, jak również inne podmioty zapewniające powiązania ze strategiami i priorytetami krajów nienależących do UE. Program jest również skierowany do organizacji, które wspierają te działania w zakresie zarządzania i komunikacji. Są to inne krajowe, regionalne i lokalne władze publiczne i agencje, organizacje panbałtyckie i organizacje pozarządowe. Instytucje szkolnictwa wyższego i instytucje badawcze, jak również ośrodki edukacyjne i szkoleniowe mogą przyłączyć się do programu, ponieważ ich wiedza i kompetencje są bardzo ważne dla rozwoju skutecznego budowania potencjału oraz monitorowania i oceny rozwiązań.

2.4.2.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

W ramach programu nie planuje się wykorzystania żadnych narzędzi terytorialnych, o których mowa powyżej. Działania w ramach tego wybranego działania odpowiadają potrzebom Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego, jak również zapewniają powiązanie ze strategiami i priorytetami krajów nienależących do UE w tym obszarze. Różne rodzaje działań mogą wymagać dostosowania podejścia i zaangażowania określonych grup docelowych.

2.4.2.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Nie dotyczy

2.4.2.6. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów według rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	ERDF	ISO6.1	173	12,600,000.00

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	ERDF	ISO6.1	01	12,600,000.00

Tabela 6: Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	ERDF	ISO6.1	33	12,600,000.00

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. f)

3.1 Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. g) ppkt (i), art. 17 ust. 4 lit. A)-d)

Tabela 7

Fundusz	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Łącznie
<i>ERDF</i> <i>(cel</i> <i>"Współpraca</i> <i>terytorialna")</i>	<i>a)</i>	<i>a)</i>	<i>a)</i>	<i>a)</i>	<i>a)</i>	<i>a)</i>	<i>a)</i>	<i>250,984,823</i>
<i>Fundusze</i> <i>Interreg¹</i>								
<i>Norwegia</i>								<i>1,928,00</i>
Łącznie								<i>252,91,2,823</i>

3.2 Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. f) ppkt (ii), art. 17 ust. 4 lit. A)-d)

¹ EFRR, IPA III, ISWMR lub OCTP, podczas gdy pojedyncza kwota w ramach Interreg B i C

Tabela 8

Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz	Podstawa obliczenia wsparcia UE (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1+a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c) + (d)	Indykatywny podział wkładu krajowego				ogółem (e) = (a) + (b)	stopa dofinansowania (f) = (a)/(e)	informacyjnie :
					bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust.1 (a1)	na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		krajowy wkład publiczny (c)	projekty (c1)	pomoc techniczna (c2)	krajowy wkład prywatny (d)			Wkład Norwegii całkowity
PO 1	Priorytet 1	ERDF	ogółem koszt kwalifikowalny	63 923 079,00	59 188 036,00	4 735 043,00	15 980 769,75	13 761 218,40	12 577 457,65	1 183 760,75	2 219 551,35	79 903 848,75	0,80	2 476 519,00
		NDICI		-	-	-		-	-		-	-	-	
PO 2	Priorytet 2	ERDF	ogółem koszt kwalifikowalny	63 923 079,00	59 188 036,00	4 735 043,00	15 980 769,75	13 761 218,40	12 577 457,65	1 183 760,75	2 219 551,35	79 903 848,75	0,80	2 476 519,00
		NDICI		-	-	-		-	-		-	-	-	
PO 3	Priorytet 3	ERDF	ogółem koszt kwalifikowalny	95 884 618,00	88 782 054,00	7 102 564,00	23 971 154,50	20 641 827,48	18 866 186,48	1 775 641,00	3 329 327,02	119 855 772,50	0,80	3 714 778,00
		NDICI		-	-	-		-	-		-	-	-	
ISO 1	Priorytet 4	ERDF	ogółem koszt kwalifikowalny	27 216 000,00	25 200 000,00	2 016 000,00	6 804 000,00	6 489 000,00	5 985 000,00	504 000,00	315 000,00	34 020 000,00	0,80	1 054 408,00
		NDICI		-	-	-		-	-		-	-	-	
	ogółem	ERDF		250 946 776,00	232 358 126,00	18 588 650,00	62 736 694,00	54 653 264,28	50 006 101,78	4 647 162,50	8 083 429,72	313 683 470,00	0,80	9 722 224,00
	ogółem	NDICI		-	-	-		-	-		-	-	-	
	ogółem	wszystkie fundusze		250 946 776,00	232 358 126,00	18 588 650,00	62 736 694,00	54 653 264,28	50 006 101,78	4 647 162,50	8 083 429,72	313 683 470,00	0,80	9 722 224,00

4. Działania podjęte w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programu w przygotowanie programu Interreg oraz rola tych partnerów programu we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. g)

Zaangażowanie partnerów podczas przygotowywania programu

Przygotowanie Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego było koordynowane przez Bank Inwestycyjny Szlezwik-Holsztyn jako wyznaczoną Instytucję Zarządzającą i Wspólny Sekretariat Programu (IZ/WS). Wspólny Komitet Programujący (WKP) został powołany jako organ decyzyjny w zakresie programowania. Składa się on z przedstawicieli krajowych i regionalnych ze wszystkich krajów zainteresowanych udziałem w przyszłym Programie. Podkomitety i konsultacje krajowe w poszczególnych krajach zapewniają szerszy udział szczebla niższego niż krajowy, a także partnerów gospodarczych i społecznych.

Program opiera się na dużej liczbie istniejących analiz, wizji i strategii, jak również na know-how doświadczonych panbałtyckich interesariuszy i sieci. Jest on zbudowany na ogromnym doświadczeniu zdobytym w poprzednich okresach Programu. W 2019 roku został przeprowadzony przegląd priorytetów strategicznych w BSR. W celu dokonania przeglądu, odpowiednie dokumenty panbałtyckie i krajowe były systematycznie sprawdzane i analizowane.

Wspierany przez Instytucję Zarządzającą i Wspólny Sekretariat, WKP wybrał priorytety Programu. Ramy tematyczne dla przyszłego Programu obejmują proponowane tematy i związane z nimi wyjaśnienia. Proces programowania był otwarty i oparty na uczestnictwie. Zainteresowana opinia publiczna, jak również zainteresowane strony (koordynatorzy obszarów tematycznych SUERMB i platformy projektowe) zostały zaproszone do

przedstawienia swoich przemyśleń na temat ram tematycznych w otwartych konsultacjach, które odbyły się latem 2020 r.

Informacje zwrotne przekazało 719 instytucji ze wszystkich krajów regionu Morza Bałtyckiego, w tym duża liczba władz lokalnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych.

Ponadto, koordynatorzy obszarów tematycznych SUERMB i ich grupy sterujące, jak również platformy projektowe przedstawiły swoje uwagi na tematy będące przedmiotem ich zainteresowania w ramach specjalnego procesu. Wyniki pokazały silne poparcie dla proponowanego zakresu tematycznego programu. Informacje zwrotne pomogły w dalszym doskonaleniu ram tematycznych, które następnie zostały przełożone na dokument programowy.

Zaangażowanie partnerów podczas realizacji Programu

Skuteczna realizacja Programu wymaga silnego zaangażowania władz krajowych, regionalnych i lokalnych, partnerów gospodarczych i społecznych, a także podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie.

Przyszły Komitet Monitorujący (KM) Interreg Region Morza Bałtyckiego będzie składał się z przedstawicieli zarówno szczebla krajowego, jak i regionalnego z krajów uczestniczących.

Ponadto, krajowe podkomitety wszystkich krajów uczestniczących zapewnią, że poziom regionalny i lokalny, partnerzy gospodarczy i społeczni, jak również podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie będą uczestniczyć we wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie Programu.

Współpraca z zainteresowanymi stronami SUERMB przyczyni się do dalszego poszerzenia uczestnictwa w realizacji Programu zgodnie z zasadą wielopoziomowego sprawowania rządów.

Program będzie dążył do regularnej interakcji z koordynatorami obszarów tematycznych SUERMB i grupami sterującymi obszarów tematycznych zgodnie z priorytetami programu, w zakresie opracowywania projektów, ich realizacji i komunikacji. Powinno

to pomóc w osiągnięciu bliższej współpracy między koordynatorami obszarów tematycznych i partnerstw projektowych w celu zwiększenia wpływu polityki.

5. Podejście do informowania o programie Interreg i jego widoczności (cele, grupy docelowe, kanały komunikacyjne, w tym wykorzystanie mediów społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i stosowne wskaźniki monitorowania i ewaluacji)

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. h)

Podejście

Niniejsza sekcja określa podejście do komunikacji w ramach programu zgodnie z wymogami wymienionymi w art. 36 rozporządzenia (UE) 2021/1059.

Interreg Region Morza Bałtyckiego uważa się za submarkę Interreg. Program dąży do dostosowania się do narracji i wizualizacji Interreg, a jednocześnie podkreśla swoje cechy wyróżniające. Będąc częścią rodziny Interreg, Program współpracuje z programami Interreg i Interact.

Program umożliwia wprowadzanie innowacyjnych, inteligentnych wodnie i neutralnych klimatycznie rozwiązań w praktyce poprzez współpracę transnarodową z korzyścią dla obywateli w całym regionie Morza Bałtyckiego. Informuje on o wartości dodanej współpracy transnarodowej w Unii Europejskiej i sąsiadujących państwach partnerskich. W całym cyklu życia programu komunikacja ma na celu mobilizację odpowiednich partnerstw, umożliwienie powodzenia projektów oraz zwiększenie rozpoznawalności Interreg.

Cele komunikacji

Komunikacja przyczynia się do osiągnięcia ogólnego celu programu poprzez dotarcie do określonych odbiorców docelowych za pomocą

odpowiednich kanałów w celu osiągnięcia ośmiu celów komunikacyjnych:

- 1) Nowi wnioskodawcy, w szczególności lokalne i regionalne władze publiczne, są przyciągani przez Program przedstawiany im jako odpowiednie i możliwe do zarządzania źródło finansowania;
- 2) Każdy zainteresowany Programem ma możliwość pełnego zrozumienia go: jego wymogów i ograniczeń;
- 3) Multiplikatorzy, którzy mają jasne zrozumienie Programu, pomagają zmobilizować odpowiednie partnerstwa poprzez komunikację ze swoimi odbiorcami;
- 4) Wnioskodawcy, a następnie partnerzy projektu, posiadają wystarczające zasoby, aby zidentyfikować, dotrzeć i zaangażować swoich docelowych odbiorców;
- 5) Osoby otrzymujące środki finansowe w ramach Programu znają zasady i wymogi oraz prawidłowo je stosują;
- 6) Instytucja Zarządzająca/Wspólny Sekretariat działa w sposób wiarygodny, przystępny i przewidywalny;
- 7) Osoby uczestniczące w projektach są zachęcane do tego, aby czuć się częścią społeczności Interreg i pozytywnie wypowiadać się na temat Interreg;
- 8) Odpowiedni decydenci znają wyniki projektów z regionu Morza Bałtyckiego i uważają Interreg za użyteczny i efektywny.

Docelowi odbiorcy

Głównymi docelowymi odbiorcami Programu, a tym samym jego komunikacji, są potencjalni beneficjenci. Są oni jasno określani dla każdego priorytetu Programu w częściach "Główne grupy docelowe" niniejszego dokumentu, które opisują zakres tematyczny programu finansowania.

Należą do nich między innymi władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym; organizacje wspierające biznes i

przedsiębiorstwa; organizacje pozarządowe; instytucje szkolnictwa wyższego i badawcze; ośrodki edukacyjne/szkoleniowe. Szczególnie istotną grupą docelową są interesariusze Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

Kanały komunikacyjne

Różnorodność wybranych kanałów zapewnia komplementarność i skuteczność komunikacji w całym cyklu życia Programu. Docelowi odbiorcy są adresowani "tam, gdzie są" i zapraszani do kanałów Programu. Wybór obejmuje kanały tradycyjne i cyfrowe, typu jeden do wielu, jeden do niewielu oraz interaktywne, takie jak:

1) strony internetowe Programu i projektów, na których znajdują się publikacje promocyjne, edukacyjne i informacyjne oraz katalog dofinansowanych projektów i ich osiągnięć;

2) wybrane platformy mediów społecznościowych, takie jak LinkedIn, Twitter (w szczególności dla potencjalnych wnioskodawców; partnerów projektów; multiplikatorów; decydentów), Facebook, Instagram (w szczególności dla potencjalnych wnioskodawców; partnerów projektów; multiplikatorów) oraz YouTube (dla wszystkich grup docelowych);

3) inne platformy wymiany online, takie jak cyfrowe narzędzie matchmakingowe;

4) system monitoringu online;

5) wydarzenia, w tym wydarzenia własne, konsultacje i wydarzenia ogólnoeuropejskie;

6) biuletyny informacyjne;

7) ankiety i inne środki służące do gromadzenia jakościowych informacji zwrotnych;

8) kampanie i wydarzenia o zasięgu unijnym, w tym organizowane we współpracy z innymi programami Interreg.

Kraje uczestniczące biorą udział w działaniach komunikacyjnych i

prowadzą działania krajowe na swoich terytoriach.

Platformy projektowe są jednym z podstawowych narzędzi upowszechniania rezultatów projektu.

Monitorowanie i ocena

Program będzie regularnie monitorował i oceniał podstawowe aspekty komunikacji, aby elastycznie dostosować się np. do zmieniających się lub powstających potrzeb odbiorców docelowych oraz aby potwierdzić sukcesy w komunikacji. Komunikacja w ramach programu będzie również uwzględniać cykl życia programu, aby właściwie dopasować działania komunikacyjne do potrzeb odbiorców.

Wskaźniki, wartości bazowe i docelowe odzwierciedlają docelowych odbiorców i wykorzystywane kanały, i łączą w sobie:

- 1) miary ilościowe, takie jak statystyki dotyczące ruchu na stronie internetowej i konwersji; otwarć newslettera, zaangażowania w mediach społecznościowych (jako wskaźniki rezultatu);
- 2) środki jakościowe, oparte na ankietach przeprowadzanych wśród wnioskodawców i partnerów projektu w celu pomiaru ich zadowolenia (jako wskaźniki rezultatu).

Program przeznaczy co najmniej 0,3% całkowitego budżetu Programu na komunikację w celu zapewnienia wystarczających zasobów i środków do mobilizacji odpowiednich partnerstw, umożliwienia powodzenia projektów i zapewnienia rozpoznawalności Interreg.

6. Wskazanie wsparcia dla projektów o małej skali, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. i), art. 24

Zgodnie z art. 24 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 2021/1059 program wdraża małe projekty bezpośrednio w ramach programu.

Małe projekty mają na celu ułatwienie dostępu do Programu i uproszczoną realizację projektu. Ma to na celu przyciągnięcie organizacji, które są niedostatecznie reprezentowane w Programie, nie uczestniczyły w nim przez dłuższy czas lub nigdy nie uczestniczyły w projektach podstawowych.

Instrument małych projektów skierowany jest głównie do władz lokalnych, regionalnych i krajowych, a także do organizacji pozarządowych.

Małe projekty mogą obejmować wszystkie cele tematyczne (priorytety 1-3) Programu i muszą wyraźnie wpisywać się tematycznie w jeden z nich. Działania, jak również rezultaty i produkty małego projektu muszą być odpowiednie, aby służyć przynajmniej jednemu z następujących celów:

- budowanie zaufania, które może prowadzić do dalszych inicjatyw współpracy
- inicjowanie i utrzymywanie sieci, które są ważne dla BSR
- przybliżanie Programu "do obywateli"
- umożliwienie szybkiej odpowiedzi na nieprzewidywalne i pilne wyzwania

Cel małych projektów musi wyraźnie wykraczać poza niższy poziom współpracy, taki jak spotkania lub wymiana informacji. Projekty są zachęcane do wdrażania działań eksperymentalnych w zakresie stosowania nowych rozwiązań lub podejść.

Całkowity budżet małego projektu jest ograniczony do 500 000 EUR. Projekty będą realizowane wyłącznie w ramach uproszczonych opcji kosztów.

7. Przepisy wykonawcze

7.1. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 17 ust. 6 lit. A)

Tabela 9

Instytucje programu	Nazwa instytucji [255]	Imię i nazwisko osoby do kontaktów [200]	E-mail [200]
Instytucja Zarządzająca	Investitionsbank Schleswig-Holstein (IB.SH)	Erk Westermann-Lammers (Dyrektor Zarządzający, CEO); <i>Ronald Lieske (Dyrektor IZ/WS Interreg Region Morza Bałtyckiego))</i>	info@ib-sh.de info@interreg-baltic.eu
Instytucja krajowa (w odniesieniu do programów z udziałem państw trzecich lub krajów partnerskich, w zależności od przypadku)	Norwegia Ministerstwo Samorządu Terytorialnego i Modernizacji	Anne Karin Hamre (Dyrektor Generalna) Olav Mydland	<u>olav.mydland@kd.d.dep.no</u>
Instytucja audytowa	Ministerstwo Sprawiedliwości,	Markus Stiegler (Kierownik	markus.stiegler@jumi.landsh.de

Instytucje programu	Nazwa instytucji [255]	Imię i nazwisko osoby do kontaktów [200]	E-mail [200]
	Spraw Europejskich i Ochrony Konsumentów kraju związkowego Szlezwik-Holsztyn, Niemcy	Jednostki)	
Przedstawiciele grupy audytorów	Audyt w DE: Ministerstwo Sprawiedliwości, Spraw Europejskich i Ochrony Konsumentów Landu Schleswig-Holstein, Niemcy	Markus Stiegler (Kierownik Jednostki)	markus.stiegler@jumi.landsh.de
	Audyt w DK: Duński Urząd Urząd Kontroli UE	Svend Holger Wellemberg	SveWel@erst.dk
	Audyt w EE: Ministerstwo Finansów,	Mart Pechter	mart.pechter@fin.ee

Instytucje programu	Nazwa instytucji [255]	Imię i nazwisko osoby do kontaktów [200]	E-mail [200]
	Departament Kontroli Finansowej		
	Audyt w FI: Ministerstwo Finansów/Wydział Instytucji Audytowej, Finlandia	Sirpa Korkea-aho	sirpa.korkea-aho@vm.fi
	Audyt w LT: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej, Wydział Scentralizowanego Audytu Wewnętrznego	Rasa Rybakovienė	rasa.rybakoviene@vrm.lt
	Audyt w LV: Ministerstwo Ochrony Środowiska i Rozwoju Regionalnego /Departament Audytu Wewnętrznego, Łotwa	Elīna Valeine	Elina.Valeine@varam.gov.lv

Instytucje programu	Nazwa instytucji [255]	Imię i nazwisko osoby do kontaktów [200]	E-mail [200]
	Audyt w PL: Ministerstwo Finansów, Departament Kontroli Środków Publicznych, Polska	Katarzyna Kwiecińska-Gruszka	Katarzyna.kwiecinska-gruszka@mf.gov.pl
	Audyt w SE: Szwedzki Krajowy Urząd ds. Zarządzania Finansami	Johan Sandberg	Johan.Sandberg@esv.se
	Audyt na Wyspach Alandzkich (FI): Krajowy Urząd Kontroli Wysp Alandzkich	Ms Marika Björkman	marika.bjorkman@revisionen.ax
Podmiot, na rzecz którego Komisja ma dokonywać płatności	Investitionsbank Schleswig-Holstein (IB.SH)	<i>Ronald Lieske (Dyrektor IZ/WS Interreg Region Morza)</i>	info@interreg-baltic.eu

7.2. Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu

Podstawa prawna: art. 17 ust. 6 lit. B)

Investitionsbank Schleswig-Holstein (IB.SH) został nominowany przez Wspólny Komitet Programujący na Instytucję Zarządzającą i Wspólny Sekretariat (IZ/WS) dla Interreg Region Morza Bałtyckiego na okres finansowania 2021-2027.

IB.SH jest publicznym bankiem rozwoju o charakterze non-profit, którego właścicielem jest niemiecki kraj związkowy Szlezwik-Holsztyn. Zadania IZ/WS będą realizowane przez departament IB.SH - Interreg Region Morza Bałtyckiego z siedzibą w Rostoku/Niemcy, który od 1997 r. jest odpowiedzialny za zarządzanie programami współpracy transnarodowej w regionie.

IZ/WS będzie działać jako wspólna jednostka funkcjonalna kierowana przez jednego dyrektora. W IZ/WS będzie zatrudniony personel międzynarodowy, najlepiej z doświadczeniem zawodowym z regionu Morza Bałtyckiego, który będzie się porozumiewał w języku angielskim programu. Pracownicy IZ/WS będą zatrudnieni przez IB.SH.

IZ/WS będzie w szczególności wspierać Komitet Monitorujący w wypełnianiu jego funkcji. Będzie to główny punkt kontaktowy dla opinii publicznej zainteresowanej Programem, potencjalnych beneficjentów i wybranych/realizowanych operacji. W szczególności, jak określono w Artykule 46 (2) Rozporządzenia (UE) nr 1083/2006. 46 (2) Rozporządzenia (UE) 2021/1059, będzie dostarczać potencjalnym beneficjentom informacji o możliwościach finansowania i będzie wspierać beneficjentów i partnerów w realizacji operacji. W stosownych przypadkach IZ/WS będą również wspierać Instytucję Audytową. Taka pomoc dla Instytucji Audytowej jest ściśle ograniczona do wsparcia administracyjnego, jak na przykład dostarczanie danych do losowania próby kontrolnej, współpraca w zakresie przygotowania i kontynuacji spotkań grupy audytorów, zapewnienie przepływu informacji pomiędzy różnymi organami zaangażowanymi w audyty. Wsparcie to nie koliduje z zadaniami instytucji audytowej określonymi w art. 48 rozporządzenia (UE) nr 2021/21. 48 rozporządzenia (UE) 2021/1059.

Praca IZ/WS będzie opierać się na zasadach przejrzystości, odpowiedzialności i przewidywalności, aby zapewnić jak najlepsze wykorzystanie pieniędzy podatników europejskich.

IZ/WS będą w całości finansowane z budżetu PT Programu, natomiast Instytucja Audytowa będzie finansowana częściowo. Również działania krajowe krajów programu wspierające wdrażanie programu i komunikację będą częściowo finansowane z budżetu PProgramu.

Kraje uczestniczące mogą podjąć decyzję o utworzeniu punktów kontaktowych w celu informowania beneficjentów o programie.

Weryfikacje zarządcze, rola kontrolerów

Weryfikacje zarządcze zgodnie z art. 46 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1059 dotyczące wydatków innych niż wydatki w ramach systemu uproszczonych opcji kosztów będą przeprowadzane przez podmiot lub osobę (kontrolera) wyznaczoną przez państwo uczestniczące, odpowiedzialną za taką weryfikację na jego terytorium. IZ/WS upewni się, że wydatki każdego beneficjenta uczestniczącego w działaniu zostały zweryfikowane przez kontrolera. Więcej szczegółów zostanie określonych w Podręczniku Programu.

Weryfikacje zarządcze (kontrole) zgodnie z art. 46 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1059 wydatków w ramach systemu uproszczonych opcji kosztów będą przeprowadzane przez IZ/WS. IZ/WS może zaangażować wyznaczonych kontrolerów z państw uczestniczących w weryfikacji wydatków zadeklarowanych w ramach systemu opcji kosztów uproszczonych.

Każde państwo uczestniczące wyznaczy kontrolera(ów) odpowiedzialnego(ych) za przeprowadzanie weryfikacji wydatków beneficjentów na swoim terytorium.

Metoda wyznaczania kontrolerów zostanie ustalona oddzielnie przez każdy kraj uczestniczący i może się różnić między krajami uczestniczącymi.

Każde wyznaczenie lub odwołanie kontrolera jest zgłaszane do IZ/WS.

7.3 Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, państwami trzecimi lub krajami partnerskimi oraz KTZ w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję

Podstawa prawna: art. 17 ust. 6 lit. C)

Odzyskiwanie środków

Zgodnie z art. 52 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1059 IZ/WS zapewnia odzyskanie od wiodącego lub jedyne go partnera wszelkich kwot wypłaconych w wyniku nieprawidłowości. Partnerzy zwracają partnerowi wiodącemu wszelkie nienależnie wypłacone kwoty. Państwa członkowskie UE i Norwegia, uczestniczące w Interreg Region Morza Bałtyckiego postanawiają, że w Programie nie będzie stosowany art. 52 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1059, tj. partner wiodący lub jedyny oraz IZ/WS są zobowiązani do odzyskania wszelkich nienależnie wypłaconych kwot.

W przypadku, gdy partner wiodący nie zdoła zapewnić zwrotu środków od innych partnerów projektu lub gdy IZ/WS nie zdoła zapewnić zwrotu środków od wiodącego lub jedyne go partnera, państwa członkowskie UE, lub Norwegia, na których terytorium ma siedzibę dany beneficjent lub, w przypadku EUWT, jest zarejestrowany, zwracają środki IZ/WS na podstawie art. 52 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1059. Obowiązki partnera wiodącego w zakresie odzyskiwania środków zgodnie z art. 52 zostaną określone w Podręczniku Programu uzgodnionym z Komitetem Monitorującym (KM). Umowa o dofinansowanie będzie odnosić się do tych obowiązków zgodnie z art. 22 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/1059. IZ/WS odpowiadają za zwrot odnośnych kwot do budżetu ogólnego Unii zgodnie z podziałem zobowiązań między

uczestniczące państwa członkowskie UE lub Norwegię, jak określono poniżej zgodnie z art. 52 ust. 3. rozporządzenia (UE) 2021/1059.

Zgodnie z art. 52 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/1059 po zwrocie przez państwo członkowskie UE lub Norwegię, kwot nienależnie wypłaconych partnerowi przez IZ/WS, może ono kontynuować lub rozpocząć procedurę odzyskiwania środków od tego partnera zgodnie z prawem krajowym.

W przypadku gdy państwo członkowskie UE lub Norwegia nie zwróciły IZ/WS żadnych kwot nienależnie wypłaconych partnerowi, kwoty te podlegają nakazowi odzyskania środków wydanemu przez Komisję Europejską, jak określono dokładniej w art. 52 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1059.

W przypadku pomocy niezgodnej z prawem (pomoc publiczna) należy spełnić dalsze wymogi dotyczące odzyskiwania pomocy niezgodnej z prawem (pomoc publiczna). Szczegóły zostaną określone w procedurze opisanej w Podręczniku Programu.

W odniesieniu do odzyskiwania na mocy art. 52 rozporządzenia (UE) 2021/1059, jak również korekt finansowych nałożonych przez IZ/WS lub Komisję Europejską na podstawie art. 103 lub 104 rozporządzenia (UE) 2021/1060, konsekwencje finansowe dla państw członkowskich UE zostały określone w sekcji "zobowiązania" poniżej. Wszelka związana z tym wymiana korespondencji pomiędzy Komisją Europejską a państwem członkowskim UE będzie kopiowana do IZ/WS. W stosownych przypadkach IZ/WS poinformuje instytucję audytową/grupę audytorów.

Zobowiązania

- Kraj uczestniczący ponosi odpowiedzialność w związku z wykorzystaniem środków finansowych Programu w następujący sposób:

- Każdy kraj uczestniczący będzie ponosił odpowiedzialność za wydatki związane z projektem przyznane partnerom projektu zlokalizowanym na jego terytorium.

- W przypadku wystąpienia nieprawidłowości systemowej lub korekty finansowej (na podstawie decyzji władz Programu lub Komisji Europejskiej), kraj uczestniczący poniesie konsekwencje finansowe proporcjonalnie do odpowiedniej nieprawidłowości wykrytej na odpowiednim terytorium tego kraju. W przypadku, gdy nieprawidłowość systemowa lub korekta finansowa nie może być powiązana z konkretnym krajem, kraj ten ponosi odpowiedzialność proporcjonalnie do wkładu programowego wypłaconego odpowiednim krajowym partnerom projektu zaangażowanym w Program.

- Zgodnie z art. 27 Rozporządzenia (UE) 2021/1059 (Rozporządzenie w sprawie Interreg) TA jest obliczana poprzez zastosowanie stawki ryczałtowej do kwalifikowalnych wydatków projektowych zadeklarowanych Komisji Europejskiej. W związku z tym odpowiedzialność za wydatki TA regulowana jest zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie do wydatków związanych z projektem, nieprawidłowości systemowych lub korekt finansowych. Zasady te mogą być również stosowane do korekt TA, ponieważ są one bezpośrednią konsekwencją korekt związanych z wydatkami projektowymi.

Nieprawidłowości

Metodologia raportowania, powiadamiania i podejmowania decyzji w sprawie nieprawidłowości, jak również odzyskiwania środków nienależnie wypłaconych na poziomie projektu zostanie określona w Podręczniku Programu.

Nieprzestrzeganie uzgodnionych przepisów i terminów - sankcje

Uzgodnione przepisy dotyczą między innymi obowiązków krajowych związanych z systemami audytu i kontroli, podziału zobowiązań związanych ze współfinansowaniem TA, korekt finansowych i procedur odzyskiwania środków.

W przypadku nieprzestrzegania uzgodnionych przepisów przypadki będą rozpatrywane indywidualnie. Jeżeli kraj uczestniczący nie wywiązuje się ze swoich obowiązków, IZ ma prawo zawiesić płatności na rzecz wszystkich partnerów projektu zlokalizowanych na terytorium tego kraju uczestniczącego. Przed wdrożeniem jakichkolwiek sankcji, IZ/WS podejmują dodatkowe kroki, w tym zaangażowanie KM, w celu rozwiązania sprawy.

Procedury postępowania w przypadkach nieprzestrzegania uzgodnionych postanowień i terminów na poziomie projektu zostaną określone w Umowie o Dofinansowanie i Podręczniku Programu.

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: Art. 94 i 95 rozporządzenia (UE) 2021/1060 (CPR)

Tabela 10: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia Program będzie wykorzystywał zwrot wkładu unijnego w oparciu o koszty jednostkowe, płatności ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 RWP (jeżeli tak, proszę wypełnić załącznik 1)	☐	☒
Od momentu przyjęcia Program będzie wykorzystywał zwrot wkładu unijnego w oparciu o finansowanie niepowiązane z	☐	☒

kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić załącznik 2)		
--	--	--